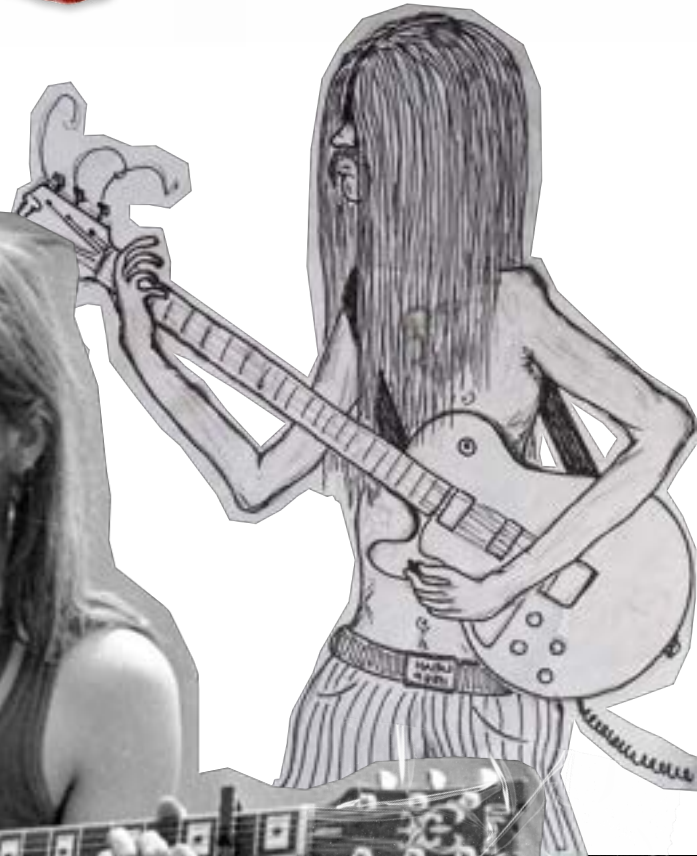

Chorus

1/2025

TEKIJÄT

Toimitus: Ilari Hetemäki

Kuvitus ja taitto: Tuomas Jussila ja Tero Jussila

Kirjoittajia ja muistelijoina:

Jari Debner (JD)

Kaj Färm

Hanna Katri Hetemäki

Janne Haavisto

Ilari Hetemäki (IH)

Jari Hirvonen (JH)

Tero Jussila

Matti Kauppi (MK)

Mikko Lankinen

Pekka Numminen

Kai Ristola (KR)

Sami Takamäki

Timo Vakkilainen

Ilari Yrjö

Kuvatiedot:

Sami Kuusivirta, Länsiväylä

Meteliä & meininkiä -näyttelyyn saatuja kuvia

Kannen kuvat, piirrokset: Jaakko Jussila (vasen) ja Mika Jussila (oikea), valokuva: Ari Poikonen

2. toukokuuta 2025

Kino Tapiolassa vasemmalta Matti, Hirikka, Tero ja Ilari. (Kuva: Sami Kuusivirta, Länsiväylä.)

VUODET CHORUKSESSA

Toimimme Musiikkiyhdistys Choruksessa 1970-luvun ja 1980-luvun vaihteessa. Se perustettiin vuonna 1977 ja kuului ensimmäisiin niin sanottuihin bändiyhdistyksiin, joista sitten tuli osa laajaa elävän musiikin liikettä. Choruksen jälkeen pääkaupunkiseudulle perustettiin elävän musiikin yhdistykset Helsinkiin ja Vantaalle.

Elävän musiikin liike oli kulttuurista kapinaa Kekkonen-slovakian viimeisinä vuosina, mutta suurelle osalle nuorista se oli ennen kaikkea hauskanpitoa ja ”säpinää”. Tästä liikkeestä puhutaan nykyään sukupolvikokemuksena. Koko Suomi-rockin kenttä oli 1980-luvulle tultaessa täynnä paikallisia yhtyeitä. Chorus järjesti vuosina 1977–83 yli 50 tilaisuutta, siihen kuului noin 60 yhtyettä ja se oli hetken aikaa Espoon suurin nuorisoyhdistys.

Espoo oli 1970-luvun lopulla erilainen kuin nyt. Se oli tullut kaupungiksi noin viisi vuotta aikaisemmin, ja siellä oli alle puolet nykyisestä asukasmäärästä. Asumalähiöitä rakennettiin ja joukkoliikenne kulki pitkälti Helsingin kautta. Nuoria oli paljon ja heidän identiteettiinsä vaikutti yhä enemmän nuorisokulttuuri. Choruksessa toimineet olivat syntyneet 50-luvun loppupuolella ja 60-luvun alussa.

Nuorten reviirit eivät olleet suljettuja, vaan vaikutteita saatiin kaveripiiristä, yli kaupunkirajojen ja maailmalta. Espoon kaupunginmuseon näyttely ”Meteliä & meininkiä” on rockkulttuurin lisäksi aikakautena 1970- ja 1980-luvun vaihteen nuorisokulttuuriin ja mielenmaisema ajanjaksoa eläneille.

Jälkikäteen ajatellen Choruksen jäsenten toiminta oli ponnistus kotikaupungin hyväksi. Se oli myös ”tee-se-itse” -asennetta, nuoruuden hauskanpitoa ja välivaihe ennen aikuisuutta. Espoosta muutettiin kouluvuosien jälkeen pois, mutta sinne myös palattiin myöhemmin takaisin. Osa silloisista Choruksen avainhenkilöistä on valitettavasti jo poistunut joukostamme.

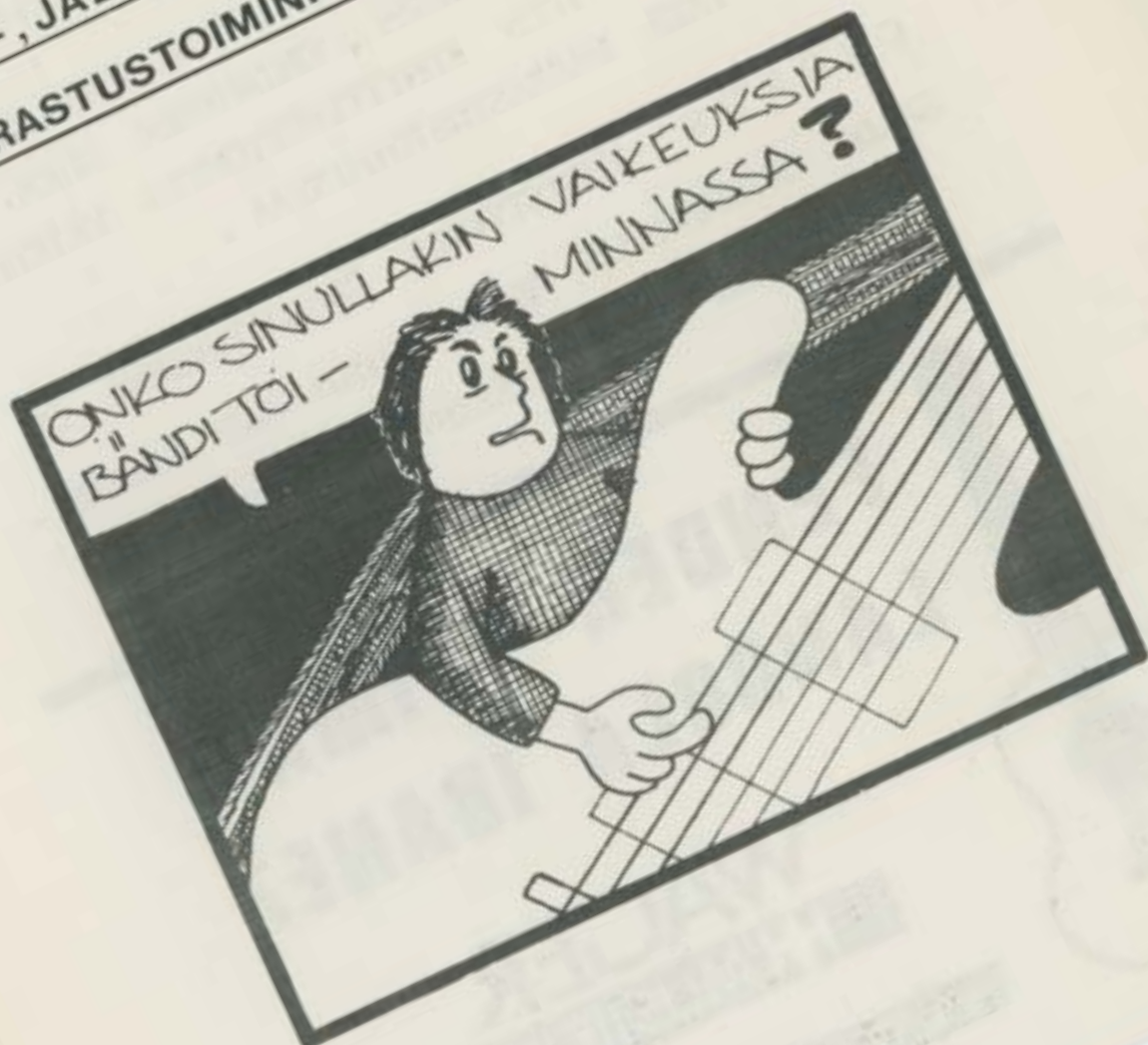
Tämän lehden tekstit on koottu näyttelytekstien pohjalla olevista laajemmista kuvauksista. Lehden lopussa on myös joitakin luettelomaisia listauksia. Myös Choruksen tilaisuudet ja niissä esiintyneet yhtyeet mainitaan.

Espoossa 2.5.2025

Ilari Hetemäki, Jari Hirvonen, Tero Jussila ja Matti Kauppi

CHORUS

POP-, JAZZ- JA KANSANMUSIIKIN
HARRASTUSTOIMINNAN TUKEMISEKSI

Chorus-esite. (Piirros: Keijo "Nalle" Virolainen.)

CHORUS – MONTA TAHTIA ELÄVÄN MUSIIKIN HISTORIAA

Musiikkiyhdistys Chorus (per. 1977) oli ensimmäinen pääkaupunkiseudun elävän musiikin yhdistys. Se oli hyvin hyvin aktiivinen Espoossa ja etenkin Tapiolassa 1970- ja 1980-luvun vaihteessa. Chorus perustettiin pop-, jazz- ja kansanmusiikin harrastustoiminnan tukemiseksi. Yhdistyksen kotipaikka oli Espoo ja tavoitteena oli ”yhdistää musiikinharrastajia ja vaalia heidän etujaan” sekä saada myös eläville musiikille yleisöä. Chorus toimi vuosina 1977–83. Yhdistyksellä oli kaksi vahvaa ja kaksi hiljaisempaa vuotta. Sitten se hiipui parissa vuodessa ja uusia toimijoita tuli esiin. Länsiväylässäkin kysyttiin vuonna 1983, missä onkaan Chorus, joka järjestäisi tapahtumia ja konsertteja nuorisolle. Espoolaiset vaikuttivat paljon myös Lepakkoluolassa Helsingissä. Eräät yhdistyksen aktiivit olivat mukana perustamassa Helsingin Elmua jo vuonna 1978.

Yhdistykseen kuului noin 60 erilaista yhtyettä, ja se oli osa niin sanottua elävän musiikin liikettä, joka yhdisti laajasti nuorisoa Suomessa. Liikkeen kuului parhaimmillaan kymmeniä eri paikkakuntien elävän musiikin yhdistyksiä. Chorusessa oli noin 500 aktiivista bändimuusikkoa ja kannatusjäsentä. Yhtyeitä oli eri puolilta Espoota ja ne edustivat monia musiikkityylejä. Konsertteja pidettiin sekä Espoossa (esim. TF:llä ja Dipolissa Otaniemessä, nuorisotiloissa ja Mankkaan monitoimihallissa) että Helsingissä (esim. Tavastia ja Vanha ylioppilastalo). TF:llä ja Dipolissa esiintyi myös kotimaisia kärkiyhtyeitä jazzista rockiin, Juice Leskinen Slamista alkaen. Yhdistys teki kaksi laajaa kevyen musiikin bändikartoitusta Espoosta, toteutti kahdella yhtyeellä kiertueen Ruotsissa Eskilstunassa ja järjesti eri soittimille soitinklinikoita, joihin oli vapaa pääsy.

Taloudellista tukea saatiin kulttuurilautakunnalta ja lääniltä, mutta ei nuorisolautakunnalta, vaikka nuorisotoimen kanssa tehtiin yhteistyötä. Taloutta ei koskaan saatu vakaaksi, mutta talkoohengellä pärjättiin pitkälle. Yhdistyksen toimisto oli Tapiolassa. Huvivero (vuoteen 1981) ja tilavuokrat rasittivat taloutta. Yhdistys keräsi jäsenmaksuja ja joihinkin tilaisuuksiin oli pienehkö pääsymaksu. Keikkapalkkioita maksettiin pääasiassa musiikin ammattilaisille.

Jo ensimmäisenä kokonaisena toimintavuonna 1978 yhdistyksellä oli yhteensä 21 tapahtumaa 48 yhtyeelle ja noin 260 soittajalle. Yhteinen yleisö-

Perjantaigeimit Koltossa Helsingissä 1979.

Chorus monitoimihallissa 1978.
(Juliste: Pekka Somerton arkisto.)

määrä oli noin 4 000. Tapahtumia oli silloin mm. jami-illat Tapiolan klubilla (8 kpl), kotimaisten bändien keikat TF:llä Otaniemessä (4 kpl), suurkonsertit Mankkaan monitoimihallissa (2 kpl) sekä muita konsertteja. Julkisuutta yhdistys sai lehdissä ja radiossa. Nuorille muusikoille Chorus oli hyvä ponnahduslauta, koska yhdistys tarjosi esiintymisiä ja kontakteja. Kaksivuotisbileitä vietettiin Tapiolan rock-klubilla, Matinkylän rock-klubilla ja Lepakko-luolassa.

Choruksen perustajia olivat Kimmo (Kiffe) Salmi-nen, Eero (Epa) Tamminen ja Ilari Hetemäki. Epa oli saanut idean yhdistykseen Lappeenrannan bändiyhdistys Wilmasoundista, joka oli perustettu kaksi vuotta aikaisemmin ja saanut jo näkyvyyttä. Ilari keksi yhdistykselle nimen. Kiffe oli musiikkitie-teen opiskelija, etnomusikologi, ja hänellä oli suuri panos Choruksen toiminnassa sen ensimmäisenä puheenjohtajana ja elävän musiikin liikkeen edis-täjänä. Aktiivisia toimintaan osallistuvia henkilöitä yhdistyksessä oli 20–30, ja lisäksi mukana olivat lukuisat musiikinharrastajat ja yhtyeiden jäsenet. Konserttitoiminnan ohella klubitoiminta oli alusta asti vahvasti esillä ja oma talo haaveena. Espoo-laisia musiikkiklubeja pyrittiin tukemaan antamalla neuvoja esimerkiksi huviverosta ja esiintyjistä.

Choruksen bändien kautta nousi esiin muusikoita, kuten Markojuhani Rautavaara, Ali Alikoski, Mikko Lankinen, Raine Salo, Arto Tamminen ja Janne Haavisto. Yhdistyksellä oli vaikutusta myös monien henkilöiden ammatinvalintaan – heillä oli tulevai-suutta niin äänisuunnittelijana, radio- ja musiikki-toimittajana kuin musiikintutkijana. Espoolaisten oli helppo sulautua Helsingin eri piireihin. Useim-mat soittajat ja jotkut yhtyeet, kuten Potatoes ja Still Alive, ovat jatkaneet toimintaansa tähän päi-vään asti.

(IH)

Chorus Tavastialla 1978. Julisteen on suunnitellut Marita Liulia. (Juliste: Pekka Somerton arkisto.)

”

ILARI HETEMÄKI (TAVASTIAN-KEIKAN JÄLKEEN):

”Choruksella oli tukikonsertti kevättälvellä 1978 Helsingissä Tavastialla, jossa esiintyi useita bändejä. Olimme vuokranneen pakettiauton ja illan lopulla syntyi keskustelu, kuka ajaisi sen takaisin Espooseen. Olin juuri saanut ajokortin enkä ollut koskaan ajanut pakettiautoa. Illan lopulla näytti siltä, että ajovuoro tu lisi minulle, ko ska muut olivat ottaneet kirjaimellisesti, että Tavastian vuokraan voisi vaikuttaa olutta ja lonkeroa juomalla. Siispä lähdimme pimeässä yössä koh-ti Lintuvaaraa. Minä olin kuskin paikalla ja Epa Tamminen istui vieressä. Tavaratilassa oli paljon väkeä ja soittimia. Minä ajoin kieli keskellä suuta ja Epa siirsi pitkää lattiavaihdetta aina, kun minä painoin kytkintä.”

”

MUSIIKKI SIIVITTI RADIOURALLE

Keväällä 1984 Yleisradion Äänilevystön Service-palveluun avautui paikka laajaa yleissivistystä ja musiikkituntemusta omaavalle henkilölle. Apua tarvitsivat niin Ylen puhetoimitukset kuin musiikin erikoisohjelmia eri kanaville tekevät free-lancerit.

Siihen aikaan rekrytoinnit tapahtuivat usein puskaradion välityksellä. Toimittaja Matti Puhtila muisti vanhan kaverinsa Kaj Färmin Vanhan ylioppilastalon Kuppilan kaljajonosta. Kaj opiskeli silloin poliittista historiaa ja tunsikin monipuolisesti musiikkia. Hän kävi haastattelussa ja sai paikan.

Kaj eteni nopeasti musiikkitoimittajaksi ”Tänään iltapäivällä” -ohjelmaan. Toimittajalla oli melkoisen vapaat kädet kaksituntisen asiajuttujen sitojana musiikilla: Kaj soitti kaikkea Ella Fitzgeraldista italoiskelmään ja Olavi Virtaan. Musiikin kirjo laajeni kuuden ja puolen tunnin mittaisiksi maratoneiksi Suomen ensimmäisessä Yöradiossa vuonna 1988. Kaj’n motto oli: ”Ei lähetystä ilman Julie Londonia ja Lapinlahden Lintuja.”

Radiomafiaan Kaj siirtyi 90-luvun alussa tuottajaksi. Musiikkihommat saivat jäädä myös Radio Ainossa ja Yle Puheessa. Yle Ykkösen kanavapäällikkönä Kaj palasi juurilleen ja ideoi kanavan suosikkiohjelmaksi nousseen ”Muistojen bulevardin”.

Kaj Färm toimi Choruksen alkuaikojen sihteerinä ja oli usein juontaja sen tilaisuuksissa. Hän kävi säännöllisesti Helsingin kaupunginorkesterin konserteissa ja suunnisti vielä konsertin jälkeen rockin pariin Tavastia-klubille.

(IH, KR)

CHORUKSEN TOIMISTOSSA

Choruksen toimistossa työskentelivät Kimmo Salminen, Ilari Hetemäki, Tero Jussila ja Tapani Väänänen (nyk. Pitzen). Ahtaassa kellaritilassa kokoontui myös yhdistyksen hallitus, jossa oli parhaimmillaan noin 15 jäsentä, ja sen työvaliokunta.

Kimmo (Kiffe) oli Choruksen puheenjohtaja ja näkemyksellinen rock- ja populaarimusiikin edistäjä.

Kimmo johti Ilarin kanssa yhdistyksen toimintaa, joka oli hyvin spontaania ja vapaamuotoista. Toiminnan kasvaessa Ilari sai houkuteltua Teron taloudenhoitajaksi ja Tapanin puolipäiväiseksi toimihenkilöksi.

Choruksen toimisto sijaitsi noin kolme vuotta kellarihuoneessa Tapiolassa Aarnivalkeantiellä, sen jälkeen Pohjois-Tapiolassa Tietäjäntiellä. Kalusteet ja muu sisustus olivat niukkoja. Tärkeintä oli pöytä, kirjoituskone ja lankapuhelin, johon saatiin oma numero. Huoneistossa oli myös heteka-sänky ja verhoina hotellin lipputangoista kesämatkalla napatut liput.

Toimistosta käsin hankittiin esiintyjiä tilaisuuksiin ja hoidettiin niiden käytännön järjestelyjä, kuten huviluvat, roudaus, ilmoitukset ja palkkiot. Tärkeitä tehtäviä olivat myös jäsenten aktivoiminen, kannanotot, koulutusasiat, harjoitustilojen löytäminen, avustusten hakeminen, tiedusteluihin vastaaminen, yhteydet kaupunkiin ja toisiin järjestöihin, tiedottaminen sekä mainostajien etsiminen julkaisuihin.

Ilari Hetemäki oli Choruksen perustajia ja varapuheenjohtaja vuosina 1977–1980. Se oli vaikuttava nuoruuden kokemus, joka johti yli 40 vuotta myöhemmin ideaan tästä näytelmästä.

(IH)

”

PEKKA NUMMINEN (SUOMEN ENSIMMÄINEN GEENIPANKKI):

”Elävän musiikin yhdistyksen Choruksen toimisto palveli monenlaisessa käytössä. Se oli sisustettu askeettisesti, mutta siellä oli muutama pöydän ja tuolien lisäksi sänky. Jos väkeä oli enemmän paikalla, sänkyä käytettiin sohvana.

Musaporukoilla oli avain toimistoon, ja melko keskeisellä paikalla Tapiolassa sijainnut lukaali oli hyvä paikka myös romanttisemmille kohtaamisille. Nuori lempi loimusi toimistolla, kun kotiinkaan ei aina kehdannut mennä.

Choruksen toimiston sängyn hieman muhkuraisista patjaa alettiinkin kutsua geenipankiksi. Se oli lajissaan kenties Suomen ensimmäinen.”

”

ELÄVÄN MUSIIKIN LIIKE

Suomeen syntyi 1970-luvun lopulla kymmenittäin niin sanottuja elävän musiikin yhdistyksiä. Varhaisimmat olivat bändiyhdistyksiä, joita perustettiin Joensuuhun, Jyväskylään, Lappeenrantaan, Imatralle ja Espooseen. Ne järjestivät konsertteja, jameja, vaativat kaupungilta harjoitustiloja tai pitivät koulutustilaisuuksia. Vuonna 1978 Helsingissä perustettiin Elävän Musiikin Yhdistys, joka nousi näkyväksi myös Lepakkoluolan valtauksen ansiosista. Yhdistys asetti tavoitteekseen elävän musiikin tilaisuuksien lisäämisen sekä yleisön ja muusikoiden vuorovaikutuksen. 1970-luvun puolivälin jälkeen suomalainen tanssikulttuuri – tanssien järjestäminen ja keikkasoitto – oli ajautunut lamaan ja myös äänitemarkkinoiden voimakas kasvu pysähtyi. Diskoteekin pito tuli yhtyeitä halvemmaksi.

Vuosina 1978–81 perustettiin edelleen noin 60 erilaista elävän musiikin yhdistystä, joista osa toimii vielä nykyäänkin. Huolimatta alun myönteisestä suhtautumisesta ne kohtasivat paljon vaikeuksia, koska yhteiskunnan tuki oli olematonta, kunnallinen kulttuuri- ja nuorisopolitiikka ei osannut suhtautua yhdistysten ”tee se itse” -asenteeseen, talonvaltauksiin ja uudensuuntaisiin vaatimuksiin vanhojen tilojen monimuotoisesta käytöstä. Vuonna

1979 perustettiin yhdistysten kesken Elävän Musiikin Liitto, joka ehti kuitenkin toimia vain parin vuoden ajan rahoitusvaikeuksien vuoksi.

Elävän musiikin yhdistysten kanssa samaan aikaan syntyi vuoden 1977 paikkeilla myös suomalainen punk, joka muutaman vuoden sisällä laajeni moniksi eri tyyleiksi uuden aallon nimellä. Näihin vuosiin sijoittuu myös rockabilly-villitys, joka sai oman kannattajakuntansa, fiftarit. Vuoden 1977 jälkeen julkisuuteen tulleet rockbändien soittajat olivat pääasiassa nuorta ikäluokkaa, vuoden 1960 molemmiin puoliin syntyneitä. Yhdistysten aktiivien parissa oli vanhemman sukupolven hämyjä (eli hippejä) ja punkkareita, mutta harvemmin fiftareita (eli diinareita). Elävän musiikin liike oli kulttuurista kapinaa, mutta suurelle osalle nuorista se oli ennen kaikkea hauskanpitoa ja ”säpinää”.

Koko Suomi-rockin kenttä oli 1980-luvulle tultaessa täynnä paikallisia yhtyeitä. Ruohonjuuritason aktiivisuus vaikutti myös levytuotantoon. Rockmusiikin osuus kasvoi nimikkeissä ja omaehtoinen äänitetuotanto oli huomattavan laajaa. Moni yhtye nousi esiin myös Popmusiikot ry:n vuosittaisten Rockin SM-kilpailujen kautta. Espoolaiset bändit sijoittuivat kilpailuissa hyvin.

(IH)

Suopo Lepakossa. (Kuva: Janne Haavisto.)

”

KAJ FÄRM (CHORUS TF-KLUBILLA):

”Järjestimme 1970- ja 1980-luvun vaihteessa klubi-iltoja Otaniemessä TF:llä, joka toimi myös suosittuna diskona. Eräänä iltana pääesiintyjänä oli Dave ”Isokynä” Lindholm. Odotimme häntä jännityksellä, koska hän oli vähän myöhässä. TF:llä oli tiukka portsari Ali, joka kysyi aina kailta paperit, ja niitä tutkittiinkin. Davella ei ollut mukana henkkareita ja häntä ei oltu päästämässä sisään. Lopulta meitä oli iso joukko henkilöitä selvittämässä tilannetta ja kertomassa, että hän on illan esiintyjä. Onnistuimme sitten lopulta va-
kuuttamaan Alin.”

”

Kaj Färm ja Maaret Wager Ämyrokissa 1978.
(Kuva: Pihla Alloksen ja Kaj Färmin kokoelmat.)

”

KAJ FÄRM (JUONTOKEIKKOJA):

”Olin mukana järjestämässä Choruksen alkuvaiheessa monia tilaisuuksia niin Helsingissä kuin Espoossakin. Siihen aikaan hyvin moni tupakoi varsinkin sisällä klubeissa ja ravintoloissa. Muusikot vetivät röökiä myös lavalla. He soittivat savuke suupieleessään tai kiinnittivät sen joskus kitaraan. Muistan muun muassa Albert Järvisen ja Esa Pulliaisen. Olin usein juontamassa Choruksen tilaisuuksia. Tupakoin siihen aikaan ja oli täysin luontevaa mennä esittelemään seuraavaa esiintyjää rööki kädessä.”

”

”

JARI HIRVONEN (HÄPEÄSTÄ POTTUIHIN):

”Ensimmäisen Choruksen tarjoaman esiintymistilaisuuden saimme yhteiskonserttiin Mankkaan monikäyttöhalliin syksyllä 1978. Tuolloin Häpeä-yhtye tuli ulos kaapista neljän rokkikapaleen voimin. Myöhemmin noita keikkoja tuli lisää, ja pikkuhiljaa pääsimme soluttautumaan tähän dynaamiseen harrastajayhteisöön ja sen toimintaan yhä syvenevässä määrin. Meitä oli kolme ja jossain vaiheessa (jo noin 40 vuotta sitten) mukaan liittyi myös kosketinsoittaja... ja bändi otti nimekseen The Potatoes. Tuolla samalla 70-luvun puolivälissä perustetulla ryhmällä olemme jatkaneet soittamista näihin päiviin asti, ja sama juna kulkee yhä.”

”

ESPOON ROCKKULTTUURI

Espoo on ollut pitkään rockkaupunki. Kaupungissa on sekä soitettu että kuunneltu rockia muun muassa sellaisissa paikoissa kuin Björkhagen Kauklahdessa ja Stella Maris Haukilahdessa. Kitaralaukun kantaminen on nostanut urheilukassin rinnalla arvoa kaveripiireissä.

Rockkulttuurille antoivat sysäyksiä koulut soittamiseen ja harjoitustiloihin sekä nuoriso- ja populaarikulttuuri, varsinkin elokuvat ja konsertit. Musiikkijärjestöt, kuten Musiikkilyhdistys Chorus ja myöhemmin Espoon Elmu, ovat luoneet soittotilaisuuksia. Musiikkikoulutuksessa suuri merkitys on ollut Tapiola Big Bandilla ja sen jälkeen Espoo Big Bandilla.

Espoolaisen rockkulttuurin vaikutus on laaja Suomessa 1960-luvulta nykypäivään, progressiivisesta rockista metallimusiikkiin. Monille rockmusiikista on tullut myös ammatti. Voittoja ja sijoituksia on tullut pop-yhtyeiden SM-kisoissa ja niiden eri sarjoissa. Elävä rockmusiikin keskus oli Tapiolan klubi 1970-luvulla, ja Olarissa kukoisti suomirap 1990-luvulla.

Muita varhaisia keikkapaikkoja Espoossa olivat Dipoli, Björkhagen, Valhalla, Stella Maris ja Rusko-pirtti, joka tosin oli Vihdin puolella. Haukilahdessa

Stella Mariksessa, jossa oli myös ulkolava, soittivat muun muassa Kalevala, Taivaanvuohi, Nälkä ja Hurriganes. Chorus aloitti TF:llä Otaniemessä 1970-luvun lopulla klubitoiminnan, jossa esiintyi espoolaisia ja tunnettuja kotimaisia yhtyeitä.

Espoosta on lähtenyt maineikkaita yhtyeitä sekä lauluntekijöitä ja säveltäjiä. Sieltä on menty maailmalle ja noustu kotimaiseen suosioon, kuten Pekka Pohjola, Sami Takamäki, Gösta Sundqvist ja Alexi Laiho. Monet muusikot ovat vaikuttaneet tunnetuissa yhtyeissä. Näitä ovat muun muassa Tuomari Nurmion ja J. Karjalaisen yhtyeet ja Stone.

Jari Hirvonen ”Meteliä ja meininkiä” -näyttelyssä:

Tuosta Choruksen aktiivisesta musadikkariporukasta on moni raivannut tiensä maailmalle ammattimuusikoksi: Sami (Yaffa) Takamäki Pelle Miljoonan kautta Hanoi Rocksiin, Hellacoptersiin ja New York Dollsiin, Janne Haavisto ja Mikko Lankinen J. Karjalaiseen ja Laika & the Cosmonautsiin, Arto Tamminen biisintekijänä Bablersin lisäksi itselleen ja useille muille artisteille...

(IH)

Vanha Isäntä. Kuvassa vasemmalta Markku Luukkanen, Juhani Somersalo, Olli Haavisto, Seppo Kling ja Timo Vakkilainen. (Kuva: Juha Salonen.)

*Jari (Hirkka) Hirvonen Alvarin
aukiolla Otaniemessä 1981. (Kuva:
Jari "Hirkka" Hirvosen kokoelmat.)*

*The Bablers. Kuvassa vasemmalta
Arto Tamminen, Juha Mieskonen,
Janne Haavisto ja Mikko Lankinen.
(Kuva: Erik Uddström.)*

Tapiolan klubilla vuonna 1977: rummuissa Sami Panula, kitarassa Arto Tamminen, bassossa Ilari Yrjö ja kitarassa oikealla Timo Vakkilainen. (Kuva: Hannu Lipitsä.)

TAPIOLAN KLUBIN MUSIIKKIKORKEAKOULU

Tapiolan keskustassa Tapiolatorin alakerrassa, lähellä Heikintoria, on pitkulainen ja matala tila. Sisäänkäynti on katutasossa, josta portaat menevät alas. Paikka on Tapiolan klubi, jossa oli rockjameja vuosina 1976–77. Lauantai-iltaisin ”tupa oli täynnä”. Jamit kestivät vuorokauden toisellekin puolelle.

Ilmoitus illan jameista ilmestyi katutason ikkunaan ja samana päivänä tieto levisi lankapuhelimella. Klubilla oli avoimet ovat eikä pääsymaksua ollut. Järjestäjinä olivat Yrjän veljekset: Ilari jo aikaisemmin, mutta myöhemmin Ilkka yhä enemmän. Ilkka oli sekä seremoniamestari että isäntä, joka huolehti paikasta.

Tapiolan klubi toimi nuorisoteatterin tilana ja myös nuorisotilana, jossa soitettiin levyjä. Klubin seinälle tehtiin Ilarin mukaan nimikyltti maalaamalla kirjaimet. Klubi oli myös harjoitustila, ja sen takahuoneessa harjoittelivat aika ajoin muun muassa Pekka Pohjola, Matti Kurkinen, Maukka Siirala ja

Make Luukkanen. Jo aikaisemmin, vuosina 1973–75, siellä oli ollut keikkoja ja yöllisiä ”nyyttäreitä”. Lähellä Tapiolan Discossa Heikontorin kellaritilassa oli mieleenpainuvia nimekkäiden bändien keikkoja.

1950-luvulla syntyneet, vanhemman polven muusikot ja nuoremmen polven muusikot kohtasivat klubilla. Nuoremmat olivat aluksi yleisönä ja sitten myös mukana soittamassa. Se oli ensimmäinen oikea keikkapaikka monille. Klubilla ei ollut ikärajaa. Timo (Tiibo) Vakkilainen, joka oli monelle kitaristille esikuva, muistelee:

Pääsin armeijasta syksyllä 1976, jolloin aloin osallistua jameihin säännöllisesti. Siellä kävi myös paljon nuoria kitaristeja, kuten Pekka Somerto, Tuomas Nevanlinna, Mikko Lankinen ja Arto Tamminen. He olivat aluksi vain ihmettelemässä.

Usein housebändinä oli Vanha Isäntä tai Ruuben & Rottwailers, joiden kokoonpanoihin Tiibo kitaristina kuului. Muusikoita oli mukana myös Espoon ulkopuolelta. Tapiola oli solmukohta; musiikki yhdisti ja bändejä oli perustettu 1960-luvun lopulta alkaen. Klubilla vierailivat kutsuttuina muun muas-

sa Dave Lindholm, Rekku Rechardt ja Jim Pembroke. Jameissa soitettiin Creamin, Fleetwood Macin, Rollareiden, Bluesbreakersin, Eric Claptonin ja Jimi Hendrixin kappaleita.

Tapiolan klubilla soittivat muun muassa Timo Vakkilainen, Make Luukkanen, Ilari Yrjö, Tapio Leppikangas, Arto Tamminen, Olli Haavisto, Maukka Siirala, Ille Kallio, Sami Panula ja Jussi Turhala.

Musiikkiyhdistys Chorus jatkoi Tapiolan klubin toimintaa aktiivisesti vuosina 1978–79. Silloin klubi-illoissa oli esiintyjänä jokin espoolainen bändi.

(IH, JH)

”

MIKKO LANKINEN (BABLERS POPMUSIKOT RY:N JAMEISSA TAVASTIALLA KEVÄELLÄ 1981):

”Kyseessä oli jomit? Ihmettelinkin aikoinaan, kun meiltä vietiin Jussi Raittisen järkkäämän keikan lopussa soittimet käsistä. Orma vei multa 335:n ja alkoi vinguttaa mollibluesia täysillä. Affe valtasi rummut...

Sitten takahuoneessa Raittinen toi sen ajan käytännön mukaisesti liksan könttänä käteen meille. Ennen kuin ehdittiin sitä edes jakaa, sisään purjehti Albert Järvinen ja vei Mieskosen käsistä koko liksan. Sano mulle, et 'sä oot nyt velkaa noille sun kamuille'. Mä olin nimittäin sopinut sen kanssa, et ostan siltä Marsun* kaapin jalka saan rahat kokoon.

No nyt oli rahaa tällä suunnalla. Se hoiti asian näin. No eipä Alppukaan saanut niitä rahoja pitää. Se jakoi ne heti siinä eteenpäin ihmeporukalle, jotka sitä seuras. 'Sovi ton kanssa toimituksesta', Alppu opasti yhtä niistä, jotain hurjan näköistä roudaria siis.

Marsu saapui Sinipiianpolulle Ganesin vihreällä All Express -muuttoautolla pari päivää myöhemmin täysin sovitusti. Mutsi vähän ihmetteli niitä merirosvojen näköisiä kavereita. Loppu hyvin kuitenkin.”

”

*Marshall-vahvistin

TÄSSÄ LAULU - JA SOITIN-
YHTYE "THE CONTINENTAL
BREAKFAST" ON KITARA-
VIRTUOSI FRANTISEC
SHAFKA SOITTA PIENTÄ,
MUTTA VARSIN NEROKASTA
VÄLISOITANTOA SÄVELTÄMÄ-
NÄ, SANOTTAMAANSA JA SOIT-
TAMAANSA ASIALAULUUN "HEY
MISTER MALLARD, DON'T
GNAW YOUR TEETH TO DAY!"
KOKOUKSESSAANKIN SÄVEL-
LIS ON VAATIVA JA YHTYEEN
MAINEHIKAS URKURI, JONKA NIIN
JÄKKÖN TOSTAISELLE MAINITSE-
MÄTTÄ, SAA TOISELLA ANTAA KOKO-
KUNSA, PYSYVÄKSEEN TÄMÄN KITA-
RAJONGLEORIN JA SOITUHIRUUN
KELKKAAN, JOS SAAN SANOJA, KUTEN
SANOJAAN, NIIN SANOJAAN.

Piirros: Jaakko Jussila.

NUORISO TEKEE ITSE

Yhteiskunnallinen murros toteutui Suomessa 1970- ja 1980-luvun vaihteessa. Enää ei uskottu järjestelmään vaan yksilöön. Poliittinen kulttuuri oli jähmettynyt 1970-luvun kuluessa. Nuoriso alkoi haastaa poliitikkoja useassa kaupungissa ja vaatia muun muassa omia tiloja käyttöönsä. Nuoria vastassa olivat hitaus ja byrokratia. Poliittiset nuorisjärjestöt eivät pysyneet tilanteessa mukana, vaan ne olivat osa menneisyyttä.

Vaihtoehtokulttuuri oli nousemassa uudelleen 1960-luvun jälkeen länsimaista teollista yhteiskuntaa vastaan sekä julkisesti että yksityisesti. Tähän kuului ydinvoiman vastustaminen, talonvaltauksat, ympäristöliike, naisasialiike ja rauhanliike. Vaihtoehtokulttuurissa tärkeää oli henkilökohtainen vastuu ja ratkaisut, niin toimintaan osallistumisessa kuin yksityisessä elämässä (esimerkiksi suhtautumisessa ydinvoimaan tai puolustusvoimiin). Tähän murrokseen kuuluivat myös elävän musiikin liike ja punk. Syntyi omakustanteita ja uusia julkaisukanavia, kuten pienlehtiä ja -kustantamoja. 1980-luvun alkupuolella alkoi uusi orastava kaupunki- ja klubikulttuuri, johon saatiin vaikutteita Interrail-matustamisen kautta.

Vaihtoehtoryhmien toiminta oli usein lyhytkestoista ja spontaania. Toimintaa kesti pari kolme vuotta ja sitten se pysähtyi tai organisoitui ja ammattimaistui. Myös kaupunkien täytyi tulla vastaan, mikä joissakin paikoissa Suomessa myös toteutui.

Nuorison ajattelumaailman taustalla oli kulutus-kulttuurin synty – ”amerikkalaisuus” eri muodoissa – ja populaarikulttuurin voimakas kasvu. Niihin myös reagoitiin eri tavoin. Nuoriso jakaantui niin Espoossa kuin muuallakin, mutta toimi myös yhdessä. Nuorisoryhmiä olivat bilettäjäat (”diskohileet”), fiftarit (”diinarit”), punkkarit, vaihtoehtonuoret ja hämyt. Heillä oli omat kokoontumispaikkansa ja musiikkinsa. Näiden ryhmien lisäksi oli monia tavallisia nuoria. Kaikkia ryhmiä yhdisti tuohon aikaan tupakanpoltto ja halvat makeat viinit. Myös A-olutta juotiin mieluummin, vaikka keskolut oli vapautunut ruokakauppoihin.

(IH)

Yleisöä Lepakon keikalla (Kuva: Janne Haavisto.)

VAIHTOEHTOKULTTUURI

Tähän oli tultu ja näin ei voinut jatkua. 1970-luvun puolivälissä kulutus- ja kasvuyhteiskunnan kritiikki ja vaihtoehtoliikkeet voimistuivat. Vuosi 1979 oli erityisen merkittävä vuosi: Koijärvi & ympäristöaktivismi, Lepakko & punk, pienlehdet jne. Etsittiin vaihtoehtoa valtavirralla ja etsijät olivat pääosin nuoria.

1970-luvun vaihtoehtoaktiivisuus on osin jatkoa 1960-luvun niin sanotulle radikalismille, mutta myös aivan uudet kysymykset olivat ajankohtaisia. 1960-luvun radikaalit olivat vahvasti etabloituneet SYSTEEMIIN tai jopa muumioituneet kansakunnan kaapin päälle. Nuorison politiikkaa dominoi va-
vaan dogmiin jämähtänyt taistolaisuus.

Teemoja:

- ympäristökysymykset, luonnonsuojelu
- ylivoiminta, kasvun rajat: länsimaisen kulutus- ja kasvuyhteiskunnan kritiikki
- henkinen kasvu
- hindulaisuus ja buddhalaisuus, meditaatio ja jooga, uushenkisyys
- kasvisruoka
- kaupunkisuunnittelu: joukkoliikenne, pyöräily
- talonvaltauks
- rauhanliike, pasifismi
- pienlehdet
- aktivismi, kansalaistottelemattomuus
- kehitysmaa-aktivismi
- feminismi
- vammaisaktivismi
- yhteisöasuminen: asuinyhteisöt, ekokylät

Vaihtoehtokulttuuri oli pienimuotoista ja osin jopa marginaalista. Sittemmin monet näistä teemoista ovat muuttuneet osaksi nykypäivän valtavirtaa.

(MK)

UJO-KONSERNI: TEEKKARIKYLÄN DIY

Teekkarikylässä lienee maailmansivu ollut monenlaista (ala)kulttuuripöhinää: on tehty ja katseltu elokuvaa ja teatteria, soitettu monenlaista musiikkia, bändihommia jne.

UJO:n taustalla oli innostuminen punkkiin ja sen monisyisen perikuntaan, etenkin ajatukseen, että musiikkia voi tehdä ja julkaista itse. Aluksi hankittiin soittimia ja sopivia kavereita mukaan, opeteltiin tekemään musiikkia. Keikkoja on tehty vuodesta 1981 harvakseltaan ja nekin paljolti kaveripiiriin tilaisuuksissa. UJO-bändin ympärille muodostui moninainen bändikollektiivi. Varsinaisia aktiiveja on ehkä kymmenkunta. Äänitteet julkaisee oma levymerkki, UJO. Vuodesta 1984 vuoteen 2024 mennessä julkaisuja on tullut yli sata pieninä, hyvin pieninä ja erittäin pieninä painoksina. Julkaisut ovat olleet mm. C-kasetteja, vinyylejä, CD:itä, kirjoja, köhälääke ja plektramuseo. Tuotanto täydentyy edelleen. (MK)

70-LUVUN NUORISOKULTTUURIEN TERMITALKOOT

DIGGARI

Musiikkityylin (esim. rokkidiggari) tai bändin fani. Myös perehtynyt harrastaja, levykauppojen vakioasiakas ja musiikkilehtien tavaaja, todellinen populaarimusiikin (tai muidenkin alojen) ”connoisseur”.

ROKKARI

Rockmusikko tai harrastaja, 1970- ja 1980-luvulla 1950-luvun rock & rollin ystävä, myös oma alakulttuuri.

DIINARI, DIINI

1950-luvun rock & rollin harrastaja, halventava nimitys.

FIFTARI

1950-luvun rock & rollin harrastaja, vähemmän halventava nimitys.

TEDDYBOY, TEDDY, TEDI

1950-luvun rock & rollin, etenkin rockabillyn harrastajien brittiläispohjaisen alakulttuurin ystävä.

ROCKABILLY

Yhdysvaltain etelän arkaainen ja karu rockmusiikin muoto, myös nimitys sen harrastajille.

PUNK, PUNKKI, PUNKKARI

Punkmusiikin harrastaja. Kansanperinteen mukaan punkkari oli Suosikki-lehden keksimä termi.

77-PUNK, SEISKASEISKA

Vuosina 1976–78 läpimurron tehnyt punkin muoto.

HARDCORE PUNK, HC

Punkin nopeampi, kovempi ja raaempi sekä myöhempi muoto. Missä tahansa musiikissa voi olla kova ydin. Punk-kuvaston ydintä: keesikampaukset, niittitakit jne.

HIPPI, HÄMY

Pitkätukkainen ja epämuodollisesti pukeutuva nuori, tyyliin tausta 1960-luvulla ja vaihtoehtokulttuurissa.

LIIMANHAISTAJA, LIIMA

Hämyt imppaamiseen yhdistävä halventava nimitys.

DISKOHILE, HILE

Diskoharrastaja, tanssin ystävä.

FUTURISTI, UUSROMANTIKKO

Punkista ponnistavan vahvasti glam-vaikutteisen tyylirokin ystävä, uuden ajan klubikulttuurin airut. Sinänsä erilliset tyyliä pakenevat erottelua.

MUSTAHUULI

Osin halventava, osin (itse)ironinen nimitys edellisistä.

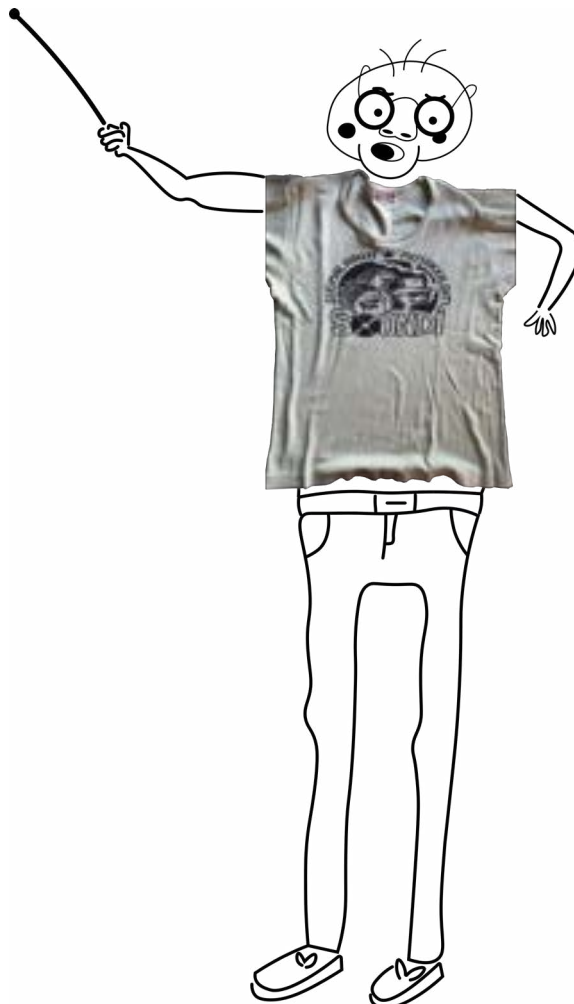
GOOTTI

Myöhempien aikojen nimitys (osalle) edellisistä ja niiden teemoista versonut tummasävyistä musiikkia ja melankolista romantiikkaa yhdistävä alakulttuuri.

HEVARI

Heavyrockin harrastaja. Metallurgisemmat nimitykset ovat selkeästi myöhempiä.

(MK)

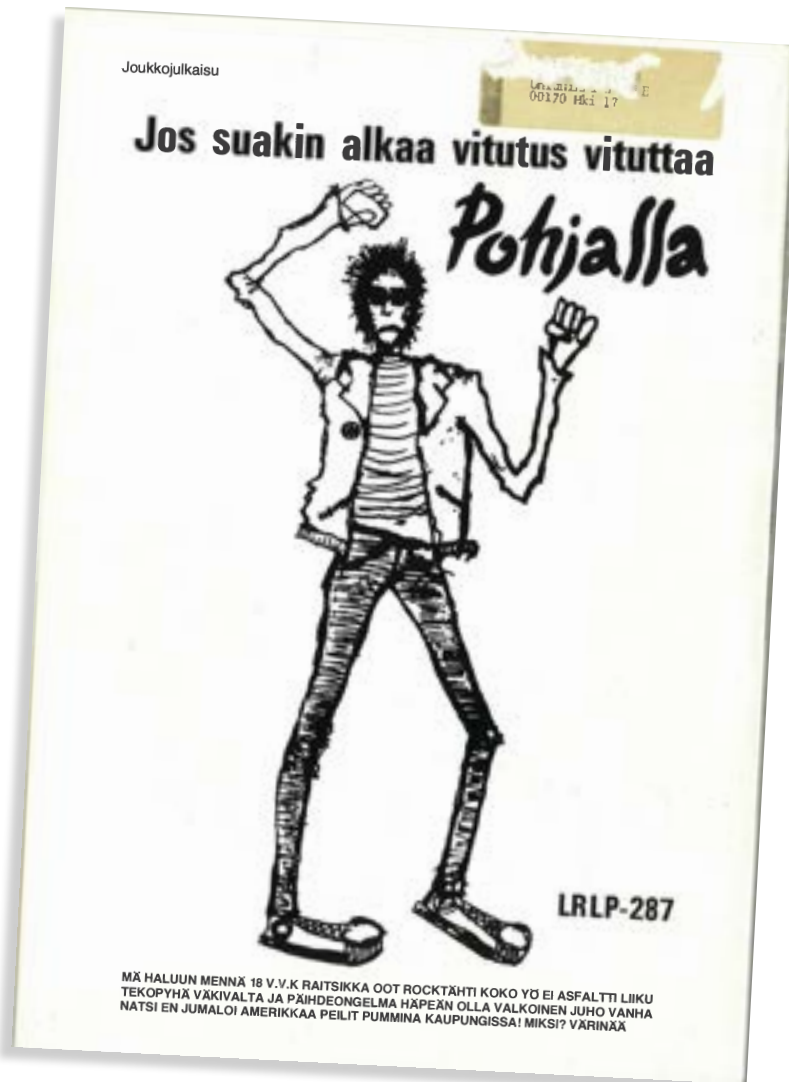
ESPOO JA NUORISO VUONNA 1980

- Espoon asukasmäärä 133 835, 4. suurin kaupunki, useita alue- ja paikalliskeskuksia, Pohjois-Espoo maaseutumaista
- suunnitelmassa neljä kaupunkikeskusta: Tapiola, Leppävaara, Espoon keskus ja Espoonlahti; näistä Tapiola oli pisimmällä
- kulttuurimäärärahat asukasta kohden 63. sijalla Suomessa, ”Kulttuurin rimakauhu” (Länsiväylä)
- noin 10 nuorisotilaa (avoimen oven kerhoa) eri puolilla Espoota, kerhoikäisiä (14–20-vuotiaita) noin 25 000; yli puolet kävijöistä pettyneet toiminnan sisältöön, ”Kerhot ovat laitostuneet” (kerhoisäntä Länsiväylässä)
- nuorisoasema (A-klinikka)
- nuorisomäärärahoista kolme neljäsosaa poliittisten puolueiden nuorisojärjestöille (nuorista niihin kuuluu 4 %)
- neljä kansainvälistä kuoroa
- kamariorkesteri
- big band
- puhallinorkesteri
- kansanmusiikkiyhtyeitä ja -tanssiryhmiä
- noin 60 rock-yhtyettä (Choruksen kartoitus)
- musiikkiopisto ja musiikkikoulu (ei popmusiikin opetusta)
- nuorisoteatteri
- tanssiopistoja
- kuvataidekoulu
- ei orkesterisaleja, näyttelytiloina kauppaopisto tai kirjastot
- urheiluseuroja, partiolippukuntia
- urheilukenttiä, kaksi katettua tekojäärataa, kolme uimahallia, ratsastustalleja
- kaksi elokuvateatteria
- kolme bile- ja tanssipaiikkaa (diskoa)

(IH)

Piirros: Tero Jussila.

"ENERGIA ON A JA O, EI OO SOITTOTAITOO" – PUNK JA ROCKIN UUSI AALTO SUOMESSA 1977–84

Punk oli tyylimurros ja sukupolvenvaihdos rockissa. Ensikaiut kuultiin maailmalta vuosina 1976–77. Punk syntyi vastavetona suureellisille ja elämästä vieraantuneille rockin muodoille, kuten proge ja stadionrock. Punk rehabilitoi kompaktin rockmuodon ilman rönsyjä ja tiluttelua.

Punk syntyi pikkuklubeissa New Yorkissa vuosina 1974–76 (Patti Smith, Ramones, Television, Blondie ja Talking Heads) ja Britanniassa vuosina 1976–77 (Sex Pistols, The Clash, Buzzcocks). New Yorkissa yhdistävä tekijä oli mahdollisuus saada (oma) äänensä kuuluville. Tekijöillä oli monenlaisia toisistaan poikkeavia tavoitteita ja taustoja: runous, 1960-luvun autotallirock, Lou Reedin perintö, jazz jne.

Brittipunkilla on juurensa 1960- ja 1970-luvun sellaisissa tyylilajeissa, joista sai työstettyä kipakkaa

ja yksinkertaista rockia vaatimattomillakin taidoilla ja välineillä. Tosin soittajilla oli taustallaan monenlaisia muutakin, laajaakin kulttuuriharrastuneisuutta (erityisesti reggae). Hyvin pian maailmalta kuultiin myös irtiotoista punkista ja uudesta, monimuotoisemmasta punkista tai punkin jälkeisestä rockista. Toisaalta aina on löytynyt monen genren edestä niitä, jotka haluavat kehittää peruspunkkia ja kairata syvemmälle sen ytimeen.

Aikalaistemmin hahmottui laajemmaksi ymmärretty uusi aalto, jolle on annettu ajan kuluessa erilaisia määritelmiä ja tulkintoja:

- Punkista ammentavaa energistä, mutta suhteellisen paljon siistimpää poppia.
- Aikalaisia, jotka eivät kuuluneet punkin piiriin, mutta olivat henkisesti olennaisesti samaa maailmaa. Suomessa tähän ryhmään voi lukea mm. Tuomari Nurmion ja Kari Peitsamon.

- Punk monimuotoistui ja sen perikuntana syntyi uusia tyylilajeja, joille ei ainakaan aluksi ollut oikein muutakaan nimeä.

Postpunk on nykyisin vakiintunut termiksi ns. punkin jälkeiselle rockille, sanottakoon vaikka jälkipunkille. Erinäisten nostalgialmiöiden kautta termin saatetaan hahmottaa lähinnä tummemman sävyisenä musiikkina. Punkin keskeisenä ajatuksena oli, että kuka tahansa voi soittaa rockia. Jos punk avasi oven, postpunk avasi monia ovia: kuka tahansa voi soittaa mitä tahansa. Vaikutteiden kirjo laajeni: reggae/dub, soul/funk, moderni jazz, diskotuotanto, elektroninen musiikki, erilaiset musiikkiperinteet jne.

Punkin jäämistöstä kehittyneitä uusia tyylilajeja ovat mm.:

- futurismi/uusromantiikka (Duran Duran, Spandau Ballet)
- goottirock (Siouxsie & The Banshees, Bauhaus, The Cure, Killing Joke, Joy Division)
- syntikkapop (Depeche Mode, Human League)
- industrial (Throbbing Gristle, Cabaret Voltaire, Whitehouse, Killing Joke)
- klubimusiikki + rock -hybridi, rock + elektro/tekno (New Order, Factory-klubi/levymerkki)
- indierock (Rough Trade -kauppa/julkaisija, Swell Maps, The Fall)
- uuspsykedelia (Echo & The Bunnymen)
- funkrock (Gang of Four)
- U2:n ja eräiden muiden ryhmien vähintään stadioninkokoinen ja elämää suurempi kitara-rock, jollaista oli alun perin lähdetty haastamaan.

Suomessa rock ei todellakaan ollut koko kansan musiikkia. Rockin uutta aaltoa kuultiin kuitenkin radion ja television harvoissa alan ohjelmissa kaiken muun ohessa. Siitä luettiin myötämielisistä musiikkilehdistä (eli Soundista). Myötämieliset äänitekauppiat myivät julkaisuja meiltä ja maailmalta (etenkin tamperelainen Epe's). Keikkapaikkoja olivat muutama harva rockklubi, tanssilavat, työväentalot ja vastaavat, koulut jne. Elävän musiikin yhdistykset uudistuvat tätä kenttää. Suomessa punkista puhuttiin kaikesta tästä punkkina suhteellisen yleisesti 1980-luvun alkuvuosinakin. Muille tyylilajeille ei oikein ollut vakiintuneita nimiä.

Suomen punk-aikajana:

- 1976 kuulet soitot kummat, myös radio & tv
- 1977 punk alkoi tulla tutuksi, Ramones Helsinki

gissä ja Tampereella

1978 kotimaiset bändit julkisuuteen: ensimmäiset levyt syksy 1977 – talvi 1978; Sex Pistols -jupakka

1979 läpimurto: ensimmäiset isot hitit (Tahdon rakastella sinua, Njet njet)

1980 vakiintuminen: festivaalit, ohjelmatoimistot, ammattimaistuminen;

murros: uudenlaisia suuntia ja vaikutteita → postpunk; uusi alakulttuuri alullaan → hardcore

1981 jäähyväiset 77-punkille, etabloituminen (osa musiikkibisnestä, valtavirtaakin)

1982 hardcore

"Punk on typerää, levyt pyörii vain ympäri"

Tässä aikakauden erilaisia näkökulmia suomen kielellä. Taustalta voi kuulla etenkin Dave Lindholmin ja Juice Leskisen traditiota, mutta uudet tekijät toivat teksteihinsä paljon suoraa arkirealismia, (katujen) romantiikkaa, uudenlaista yhteiskunnallisuutta ja kukin omanlaistaan huumoria.

Eri esittäjiä: Pohjalla (LP, 1978)

Mitä punk on ja mitä se voisi olla? Pelle Miljoona & N.U.S. oli pakan tunnetuin (Mä vaan pogo, Olen työtön ja Väki-valta ja päihdeongelma). Sehr schnellin musiikki on kömpelöä, ontuvaa ja horjuvaa, mustan huumorin sävyttämää ja oudolla tavalla tarttuvaa. Problems? soittaa suoraviivaista katurokkia vahvalla stadilaisella klangilla. Pelle Miljoona tähditti helsinkiläistä all stars -bändiä vuonna 1978 (sittemmin Pelle Miljoona & 1980).

Ypö-Viis: Energia on A ja O (singlekappale, 1978)

Karhulan DIY-pioneerit. Iso innoittaja myöhemmille julkaisijoille.

Pelle Miljoona & 1980: Mulla menee lujaa (singlekappale, 1979)

Hienoimmin punkin riemu ja rieha löytyy tästä.

Päät: Rotat (singlekappale, 1979)

Laulaja Pivo Rosenqvistin ja 1980-luvun Helsingin klubihahmon Laura Jäppisen sanailema Rotat on feministinen kulttiklassikko.

Maukka Perusjätkä: Säpinää (singlekappale, 1979)

Puritaanisimmissa piireissä Maukka arvioitiin taustahahmonsa Ralf Örnin marionetiksi. Me muut voimme nauttia riuskasta tunnelmasta ja miettiä

rockille niin olennaiseksi arvioitua aitoutta.

Eppu Normaali: Tie vie (LP, 1982)

Eppu Normaalille punk taisi olla lopulta vain sytyke menestyksestä huolimatta. Musiikki muuttui melodisempaan ja romanttisempaan suuntaan. Suuri osa rakastetuimmista klassikoista syntyi sen jälkeen.

Ratsia: Lontoon skidit & Tämä hetki ja tulevaisuus & Täältä tulee yö & Eilisen jälkeen (single-kappaleita 1979–81)

Viehätys perustui Jyri Honkavaaran visioon ja karismaan. Parissa vuodessa bändi kehittyi riehakkaasta punkista tumman melankoliseen moderniin rockiin. Jostain siltä väliltä löytyvät suomirockin perusaineet.

Se: ...ja me tehtiin rakkautta (LP, 1979) & **Pahaa unta?** (LP, 1980) & **Banaaniconga** (LP, 1981)

1960-lukuinen underground, 1970-luvun alkupuolen rock, iskelmä, punk ja paljon muutakin kohtasivat. Sittemmin suunta kävi kohti kuivasti soivaa modernia rummut/basso-groovea ja kosketinsoitinvetoisempaa soundia. Biisit teki Yari Knuutinen.

Kollaa kestää: Jäähyväiset aseille (LP, 1979)

Upeita melankolisia kappaleita, joille amatööri-mäinen toteutus antaa syvästi inhimillisen sävyn.

Pelle Miljoona Oy: Moottoritie on kuuma (LP, 1980)

Ari Taskisen sävelkynä oli ehkäpä terävimmillään: nimikkappale, Juokse villi lapsi, Nuoret rakastavaiset jne. Tästä kattauksesta Andy McCoy ja Sami Yaffa lähtivät kohti Tukholmaa ja Hanoi Rocksia.

Vaaralliset lelut: Lasisilmäpeli (LP, 1980)

Musiikissa soi reggaesävyinen rock, vapaa improvisaatio, maalaileva tunnelmointi ja paljon muuta suhteellisen leppeissä tunnelmissa. Ajoittain nykäistään hieno popmelodia.

Raine Salo: Hyvää pahaa rock'n'roll (LP, 1982)

Jyrkkä jälkipunk ja loitsulabyrinttiset tekstit kohtaavat hiukan davelindholm-tyylisen svengin.

Musta paraati: Peilitalossa (LP, 1983)

Taustaa oli Lepakon punkkuvioista, joista siirryttiin ahdistuneeseen postpunkkiin. Bändin sielu ja ääni Jore Vastelin lähti pian LP:n ilmestymisen jälkeen bändin ollessa kovassa nousussa.

Geisha: Geisha EP (EP, 1983)

Geisha toimi triolla rummut, basso ja laulu, seassa aavistus kitaraa kuin mausteeksi. Yksinkertaisen loitsumaiset kappaleet kohtaavat aikakauden työstetyn tuotannon.

Takaisin perusasioihin

Punkin kehittyessä popimmaksi ja marinoituessa suomirockiksi sekä toisaalta rönsyillessä hämärän rajamailla osa yhtyeistä keskittyi homman ytimeen ja perusasioihin. Hardcore punk eli hc oli/on melkoisen marginaalinen ja pieni skene. Äärimmäisen nopeita ja lyhyitä rykäisyjä, huuto(laulu)a ja kaoottinen kuulokuva. Pääkaupunkiseudulla skene keskittyi Lepakkoon.

Lama: Totuus löytyy kaurapuurosta (single-kappale 1980)

Kiihastahista, vähemmän melodista ja jyrkempää kuin varhempien tekijöiden. Lienee jossain määrin makuasia, pitääkö Lamaa hardcorena vai ei. Tosin varsinainen hc-skene syntyi vuoden 1982 tienoilla, jolloin Lama oli jo viimevaiheissaan.

Merkittäviä hc-yhtyeitä: Terveet kädet, Riistetyt, Kaaos ja Rattus. Hc oli alusta alkaen hyvin kansainvälinen skene. Levyjä ja kasetteja ostettiin ja myytiin ympärimaailmaa, viesti kulki kirjepostina. Jossain määrin tehtiin ulkomaankeikkojakin, vaatimattomimmillaan Interrail-kortilla matkustaen. Skene(t) oli tärkeä myöhemmälle metallimusiikin kehitykselle. Kasettitreidaukset levitti musiikkia ja muita yhteyksiä alakulttuuririhmastoissa.

(MK)

”VAATTEET ON MUN AATTEET”

Mielikuviin punkista liittyvät usein näyttävä ja provosoiva pukeutuminen, jota tosin harva muoti- ja taidepiireistä ponnistaneen Lontoon punktyylin ulkopuolella käytti. Keesit ja pulttitakit kuuluvat lähinnä hardcorepunkin piiriin. 1970-luvun lopun punkkiin suuntautunut nuoriso Suomessa ei pääasiassa eronnut muista aikalaisistaan kuin ehkä rintanapin tai parin verran. 1980-luvun puolella tyyliä jousi ja värikkyys tuli kuvaan laajemmin erilaisten alakulttuurifraktioiden erittyessä.

1980-luvulla alkaneen klubikulttuurin alkujuuria voisi etsiä Helsingistä ELMUn piiristä Lepakosta (laittomat yöbileet) sekä futurismista, uusromantiikasta ja idullaan olevasta goottikulttuurista. Pienlehdet olivat oleellinen osa punkkiin liitettävää kulttuuria. Hilse on niistä (jälki)maineikkain, vaikei lopulta paras. ”Kansallisesti merkittäviä” eli kaveriporukan ulkopuolelle levinneitä lehtiä oli joitain kymmeniä.

Punk ja sen jälkipelit ovat myös ajateltavissa laajemmaksi kansansiviykselliseksi ilmiöksi. Musiikin laajenevat mahdollisuudet tulivat tutuiksi. Kirjallisuus, sarjakuvat, elokuvat ja esimerkiksi valokuva-

us olivat aika monen harrastuksia. Yleiset kirjastot olivat laajasti käytössä.

Aikakauden vaihtoehtokulttuuri kiinnosti punkahavasti orientoituneita. On tosin huomattava, että suuri osa – epäilemättä valtaosa – piti napakoista biiseistä ja riehakkaasta keikkatunnelmasta sen kummemmin vallankumousta janoamatta.

(MK)

ROCK'N'ROLL & ROCKABILLY – BUUMIVUODET 1978–81

1970-luvun lopulla 1950-lukuinen rock'n'roll sekä siihen liittyvä pukeutuminen, elokuvat, tv-sarjat jne. olivat keskeinen nuorisokulttuuri- ja muoti-ilmiö. Muistetuimmin musiikkia teki Teddy & The Tigers. Kiinnostus ja innostus kohdistui nimenomaisesti amerikkalaiseen 1950-lukuun. Vaikutteita ja tietoa saatiin elokuvista ja tv-sarjoista. Nuortenlehdet, etenkin Suosikki, kirjoittivat idoleista.

Vanha rock'n'roll oli jossain määrin tuttua Suomessa 1970-luvun alkupuolella. Jussi Raittisen The Boys -yhtye, Rauli Badding Somerjoki ja etenkin Hurriganes pohjustaneet maisemaa. Kansainvälisesti ajatellen 1950-luvun nostalgia/retro oli merkittävä ilmiö. Amerikkalainen 1950-luku tuli tutuksi paljolti elokuvien ja tv-sarjojen kautta.

Elokuvista muistetuimmin lienee George Lucasin ohjaama Svengijengi '62 (American Graffiti, 1973). Aikuistumistarina muistetaan erityisesti soundtrackina soineesta rock'n'rollista ja 1950-luvun (tai tarkemmin vuoden 1962) amerikkalaisnuorison tyylin kuvauksesta. Elokuva sai ensi-iltansa Helsingissä 7.2.1975, mutta se oli nähty jo aiemmin Kouvolassa, Lahdessa ja Tampereella. Televisiossa samaa sielunmaisemaa kuvasi tv-sarja Onnen päivät (Happy Days, 1974–84). Näiden kuvasto oli epäilemättä tekijöilleen ja amerikkalaisyleisölle nostalgista, mutta suomalaisnuorille aivan uudenlaista, ja aikakauden musiikki oli ennen kuulumatonta, tuoretta ja raikasta.

Nuortenlehdet olivat merkittävä tietokanava. Erityisesti Suosikki tarjosi paljon juttuja alkuperäisistä artisteista (etenkin Elvis Presley) ja myös muista tähdistä (James Dean, Marilyn Monroe jne.) ja sittemmin kotimaisista uusvanhan rock'n'rollin tekijöistä.

1950-luvun rock'n'roll soi radiossa yhtä vähän kuin muukin rock tuolloin. Buumivuosina rock'n'rollilla oli toki omat erikoisohjelmansa – vartti tai puoli tuntia viikossa.

Keravan tiikerit

Keravalla Fancy Dan -niminen bändi aloitti vuonna 1974 paljolti Hurriganesin innoittamana. Vuosikymmenen kuluessa tyyli alkoi muuttua vanhaan rock'n'rolliin, jonka innoittajana oli Svengijengi '62 ja sen soundtrack. Bändin ympärille kehittyi paikallinen skene. Vuonna 1977 nimi muuttui muotoon

Teddy & The Tigers ja kansallinen kiinnostus alkoi herätä silloin. Ensimmäinen single ilmestyi saman vuoden lopulla. Tigers teki lopulta neljä LP:tä ja joukon singlejä/EP:itä. Huippuvuodet olivat vuosina 1978–79. Bändi hajosi vuonna 1980.

Vastaavanlaisia paikallisskenejä oli muitakin, mutta ne jäivät keravalaisten varjoon. Alan bändejä oli buumiaikaan paljon ja monet niistä joko aloittivat tai tarkistivat tyyliään juuri Tigersin innoittamina. Espoolaisia aikakauden rock'n'roll-bändejä olivat mm. Generals, Steelers ja Rock-A-Teds.

Suurelle yleisölle tunnetuin skenehahmo oli Tigersin Teddy Guitär (Aikka Hakala), joka tosin suhteellisen pian siirtyi hieman erityyppisen musiikin pariin. Pitkän linjan rock'n'roll -muusikoita ovat olleet Buck Jones (Jari Salminen) ja Rock-Ola (Olli Pihlajamäki). Näissä kuvioissa aloitti myös myöhempi Agents-solisti Jorma Kääriäinen (Freddie Falcon).

Tyylin mukaisesti

Loppuvuodesta 1977 ja etenkin buumin ensivaiheissa vuosina 1978–79 musiikilliset vaikutteet olivat rock'n'rollin tunnetuimmilta (etupäässä valkoisilta) tekijöiltä, kuten Eddie Cochran, Elvis Presley, Buddy Holly jne. Vuoden 1979 aikana nousi vahvemmin esiin rockabilly. Alkuvaiheessa harrastajien pukeutuminen oli aika paljon vain viitteellisesti 1950-luvun tyyliä tai ajatonta rock'n'rollia. Vuosina 1980–81 nousivat selkeämmin esiin brittivaikutteet (Crazy Cavan, Matchbox ym.). Pukeutuminen kehittyi värikkäämmäksi ja jopa yliampuvaksi versioksi teddyboy-kulttuurista.

Alakulttuuri

Syksyllä 1981 muotibuumi 1950-lukuisen rock'n'rollin ja rockabillyn tiimoilla hiipui ja paljolti katosi keväällä 1982. Jäljelle jäi tematiikkaan perehtyneiden harrastajien ja soittajien joukko. Vahvalla tee-se-itse -mielillä järjestettiin tapahtumia, keikkoja, julkaistiin omia lehtiä ja äänilevyjä. Alakulttuuri on varsin elinvoimainen ja saa jossain määrin uusia ihmisiä mukaan. Tällä alakulttuurilla on vahva yhteys amerikanauto- ja moottoripyöräharrastuksiin ja mm. vintage-kulttuuriin.

(MK)

Levyjä 50-luvun hengessä

Teddy & The Tigersin annettua alkuvauhdin rockabilly-buumille Suomessa nousi pintaan ja listoille myös ulkomaiset uutuuslevyt:

Crazy Cavan & The Rhythm Rockers: Live At The Rainbow (LP, 1978)

- Ollie Vee, My Little Sister's Gotta Motorbike...

The Boppers: Number 1 (LP, 1978)

- Happy Days, Teenager In Love...

Matchbox LP: Matchbox (LP, 1979)

- Rockabilly Rebel, Rockin' At The Ritz...

Robert Gordon (LP, 1979)

- Rock Billy Boogie...

Stray Cats (LP, 1981)

- Runaway Boys, Stray Cat Strut...

Näiden levyjen seurauksena kaivettiin esiin myös kaikki 50-luvun suositut rock`n`roll -levytykset, joita esittivät Chuck Berry, Bo Diddley, Elvis Presley, Bill Haley and the Comets, Little Richard, Eddie Cochran, Jerry Lee Lewis, Gene Vincent, Buddy Holly ja Paul Anka.

Kotimaisten yhtyeiden levyjä

Jam Rock Band (1979)

- Where Are You Buddy Holly...

Dave Taylor: Rockin' In The Same Ol' Way (LP, 1979)

- Cadillac Car (Täältä tullaan elämä -elokuvassa tätä laulettiin taksin takapenkillä)

Johnny & the Dodgers: Move It! (LP, 1979)

- Move it...

The Slippers (1980)

- Rockin, Daddy...

The Steelers (1981, mm. Crazy Cavanin lämmitelybändi)

- Yölinjalla...

The Bopcats (1982)

- Wha-Chi-Cha-Noca...

(JD)

*Teddy & The Tigers, vasemmalta Antti-Pekka (AP) Niemi, Alpo (Aikka) Hakala ja Pauli (Pale) Martikainen.
(Kuva: Harri Ahola, Helsingin kaupunginmuseo.)*

C-KASETTI

Suomessa C-kasetin kulta-aikaa oli 1970- ja 1980-luku. Koteihin nauhureita alkoi tulla 1960-luvun lopulta alkaen (osana kotisterereioita). Olennaista oli nauhurien kehittyminen liikuteltavammiksi 1970-luvun aikana ja siten musiikin jokapaikkaisuutena. Musiikin sai mukaan omaan huoneeseen, retkelle, bileisiin, autoon jne. 1980-luvulla korvalappustereot (Sony Walkmanin ensimmäinen malli 1979) merkitsivät kuuntelun privatisoitumista.

Julkaisuformaattina C-kasetti sekä suhteellisen kätevä ja edulliset toistolaitteet loivat perustan musiikkimyyntiin laajenemiselle. Aikakauden ilmiöitä olivat kokoelmakasetit: päivän hitit saattoi poimia mukaan edulliseen hintaan vaikkapa kioskista tai huoltoasemalta. Levy-yhtiöt sekä muun muassa huoltoasema- ja kauppaketjut julkaisivat omia kokoelmiaan. Finnlevyn vuosina 1974–81 julkaisema sarja Finntimerit muistetaan niistä parhaiten. Finntimerit

onkin muuttunut aikakauden iskelmä kuvaavaksi (nostalgiseksi) käsitteeksi. Edullisempi vaihtoehto oli hankkia autoilu- ja mökkimusiikiksi jäljitelmälevytyksistä koostettuja niin sanottuja huoltoasemakasetteja.

Valmiita äänitejulkaisuja olennaisimpia olivat usein itse äänitetyt kasetit:

- radiosta, muiden levyiltä
- kokoelmakasetit (mix tape yms.)
- oman musisoinnin tallentaminen ... tai esimerkiksi kuunnelmia, hupailuja, äänikirjeitä

Hardcorepunkkulttuurissa olivat tärkeitä hiukan toisentyyppiset kokoelmakasetit. Bändeiltä saatiin nauhoituksia, joista koostettiin kokoelmia. Touhu oli hyvin kotikutoista ja pienimuotoista. Joko jonkun kokoelman mukana tai muutoin äänitettynä levisi aikanaan Terveiden käsien erittäin pienten piirien tuntema soitto esimerkiksi Brasiliaan. Huväen kasettien ”kauppa” ja vaihto olivat pohjana muun muassa metallimusiikin kehityksen kannalta olennaiselle kasettitreidaukselle.

Neliraitakasettinauhuri Tascam/Teac Portastudio (ensimmäinen malli 1979) loi aivan uudenlaiset mahdollisuudet oman musisoinnin tallentamiseen. Kotikutoinen demontekeminen tuli yhä useammalle mahdollisuudeksi. Samaan aikaan myös syntetisaattorit ja niin sanotut rumpukoneet tulivat hinnaltaan tavallisen kuluttajan ulottuville. Äänitteitä saattoi julkaista sellaisenaan (indierockin low fi -estetiikka). Joillekin musiikin muodoille, kuten noise ja industrial, C-kasetti oli relevantti julkaisumuoto näihin päiviin asti.

(MK)

Matti Kauppi (Kuva: Janne Haavisto.)

KAMUT JA KIRJASTOT

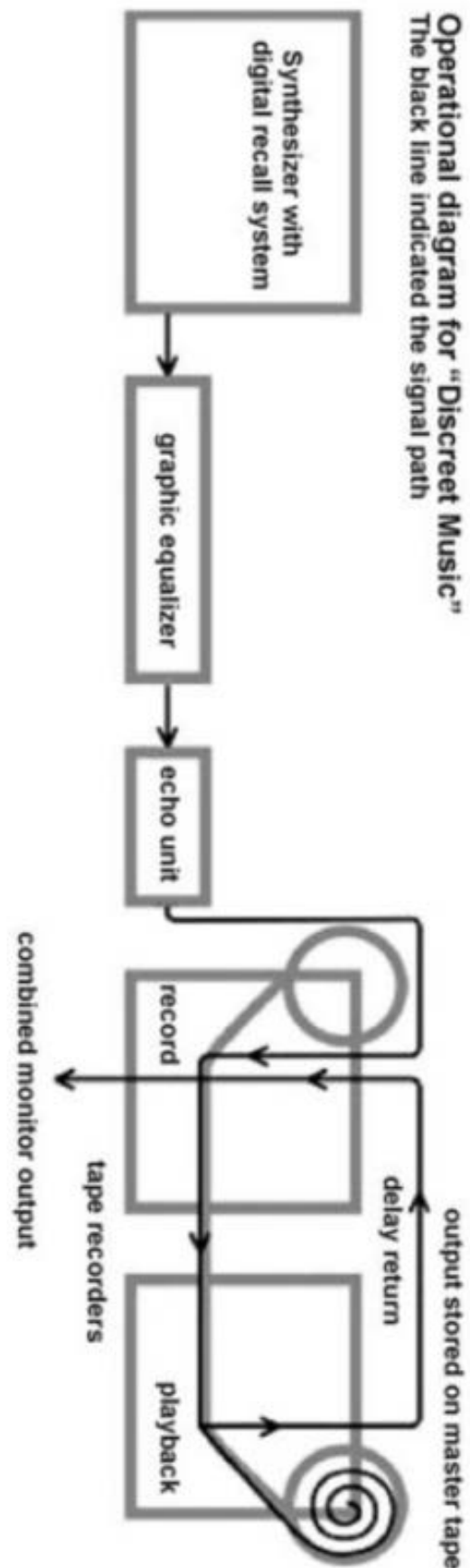
Syyskuussa 1968 aloitin koulun Sepon kansakoulussa. Lopulta opin muun muassa lukemaan. Se oli merkittävä askel. Kesällä 1969 hankin kirjastokortin Tapiolan kirjastosta. Kotona oli paljon kirjoja, mutta ei juurikaan kahdeksanvuotiaan makuun. Pääsin seikkailujen, dekkarien, sarjakuvien ym. kautta kirjallisuuden äärelle.

Rokkijutut alkoivat vahvemmin kiinnostaa ehkä noin vuosina 1973–74. Yleisradio soitti rockia ajoittain harvoissa ohjelmissaan, omiakin hankintoja tuli tehtyä, musiikkia kuunneltiin ja äänitettiin C-kaseteille kaveriporukoissa sekä vanhempien sisarusten muutoista ylijääneestä hylkytavarasta tehtiin löytöjä Beatlesista Black Sabbathiin.

Kirjastosta löytyivät aikanaan musiikkilehdet. Sattuma tai hyvä vinkki toi käsiin Musa-lehden ehkä noin vuonna 1974. Olisikohan Tapiolan kirjastoon tullut myös Intro? Ja ehkä myöhemmin Soundi? Lehdistä ja sittemmin kirjoistakin alkoi löytymään rockin oheen kaiken maailman kaikenlainen musiikki ja muikin kulttuuri. Joku kavereista tiesi, että Leppävaaran kirjastossa on kuunneltavissa hämmästyttävää aineistoa: outoa hippimusaa, rankkaa rokkausta, progea, undergroundia, avantgardea... Niitä kävin kuuntelemassa etenkin sulanmaan aikaan polkupyörällä. Kirjastokorttia vastaan sai kuulokkeet ja muistaakseni levynkannen, kuuntelua varten oli rivi tai pari nojatuoleja, joiden käsinojassa oli plugireikä kuulokkeille ja volyyminsäätö. Henkilökunta soitti levyjä tiskinsä takana. Toisinaan heiltä sai vinkkejä, mutta yleensä ei. En ainakaan muista, että levyjä olisi saanut lainata 1970-luvulla.

Kaveriporukoissa kuunneltiin ja luettiin kaikenlaista, sulateltiin vaikutteita ja altistuttiin uudelle. Uskaliaimmat jopa soittivat itse. Sitten havaittiin, että omia juttuja voi äänittää: bändisoittoa, kuunnelmia ja äänikokeiluja.

Minulle tärkeintä oli ihmettely ja kokeilu äänen ja musiikin rajapinnoilla ystäväni Janne Haaviston kanssa. Kuunneltiin paljon musiikkia sekä keskusteltiin, filosofoiitiin ja heiteltiin ajatuksia. Tässä kohtaa on syytä korostaa, että kaikki osaaminen ja laitekanta oli Jannen, joka oli jo nuorena jäbänä vahvasti suuntaamassa kohti ammattimuusikkoutta. Kaveriporukassa oli lisäksi muitakin, joilta löytyi mukavasti kiinnostusta ja heittäytymiskykyä: musikoita, soittajia tai jopa aivan sattumalta paikalle

Brian Enon kaavio.

tulleita. Nauhoitimme kaikenlaisia pikkukokeiluja ja joitain ”ihan oikeita” kappaleitakin. Pystyvämmät hoitivat musisoinnin Jannen johdolla, oma osuuteni oli lähinnä filosofinen – lisäksi toki joillakin soitteilla huutelin jotain hämärää ja/tai kolistelin ja rapistelin.

Funtsailu ja kokeilu innoittuivat mielestämme aikakauden kiintoisimmista äänitteistä:

Public Image Ltd: Swan Lake (kappale levyä **Metal Box**, 1979)

Lontoon varhaisen punk-skenen parikymppiset veteraanit tekevät irtioton punkista ja ehkäpä ylipäättään rockista. Metal Box oli kolme 12 tuumaista singleä filmikotelo muistuttavassa metallilaatikossa. Erikoismusaa erikoispakkauksessa ja selvästi erityinen tapaus, joka ei niin vain löytynyt. Keväällä 1980 olin ylioppilaskirjoitusten ja lakkiais-ten välissä Interrail-reissulla Britanniassa. Minulla oli missio: piti etsiä kaksi Metal Boxia. Jannelle se toinen. Löytyiväthän ne Lontoosta levydivarista. *”Excellent! Otan ne molemmat.”*

The Flying Lizards: Summertime Blues (single-kappale, 1978)

Väljästi soitetulla sähkökitaralla ja keittiövälineiltä kuulostavalla perkussioilla kompitettu, teksti lausuttu päälle kuivasti: ilmiselvää klassikkoainesta!

Talking Heads: Once in a Lifetime (kappale LP:ltä **Remain in Light**, 1981)

Brian Eno & David Byrne: Help Me Somebody (kappale LP:ltä **My Life in the Bush of Ghosts**, 1981)

Ambient-musiikista tunnetun Brian Enon systeemit kiinnostivat paljon. Eno oli mukana Talking Headsin ja nokkahenkilö David Byrnen tuotannoissa. Remain in Light on hyvin innovatiivinen ja myös yksi parhaista bilelevyistä: New Yorkin ja Britannian taiderockin perinteet, amerikkalainen ja nigerialainen funk sekä punkin energia kohtaavat. My Life in the Bush of Ghostsin ”laulut” tehtiin samplamalla radiosta saarnaajia, dj:itä ja erilaisia musiikkejä etnolevyiltä.

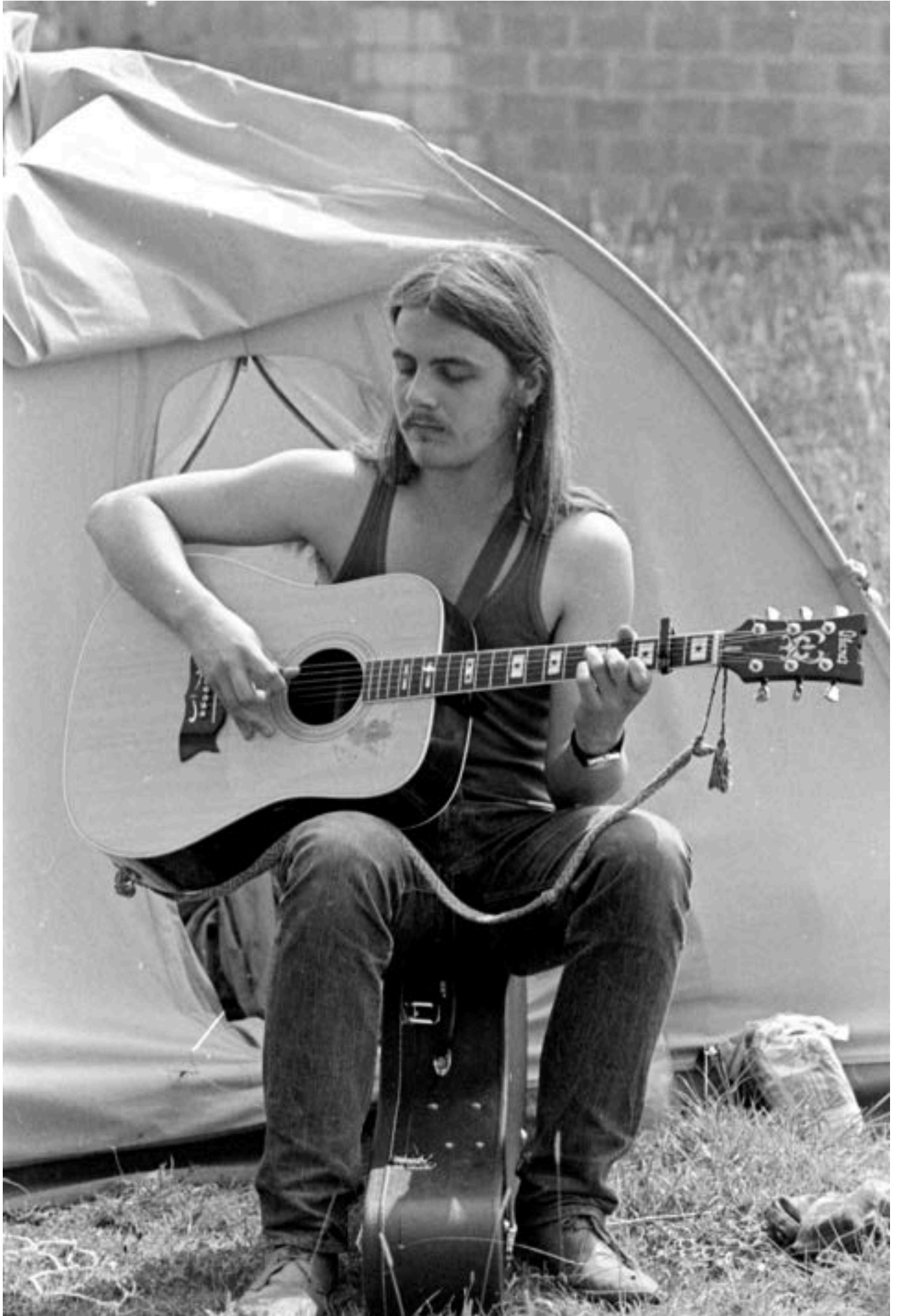
Suicide: Ghost Rider (kappale LP:ltä **Suicide**, 1977)

Alkeellinen rytmikone puksuttaa tahtia, minimalistiset sähköurut tuuttaavat hypnoottista kompiaan ja laulaja ulvahtelee päälle. Säröä ja kaikuja on soinnissa käytetty aivan riittävästi.

(MK)

Timo Vakkilainen Cambridgen folkfestivaaleilla vuonna 1975. (Kuva: Ari Poikonen.)

”

PEKKA NUMMINEN (CAMPARI KATOSI KASSAHOLVISTA):

”Meitä seisojia tusinan verran ukkoja rehtorin kansliassa. Katseet olivat kohti kenkien kärkiä, yritimme näyttää katuvalisilta. Rehtori jyräsi ankaria moitteita sanoja. Vahtimestari oli löytänyt koulun musiikkiluokasta kassin, jossa oli Campari-pullo.

Musaluokka oli bändien käytössä iltaisin ja suunnilleen kaikki, joilla oli sinne pääsy, oli nyt ripitettävänä kansliassa.

Kansliassa oli myös jonkinlainen kassaholvi, niin iso, että sinne pystyi kävelemään sisään. Näin sivusilmällä, että kyseinen Campari-pullo oli tämän kaapin hyllyllä. Nykäisin Jussilan Teroa hihasta ja osoitin huomaamatta pulloa. Tero nyökkäsi: Kyllä!

Koska seisoi takarivissä, meillä oli hyvä näkösuoja. Nappasimme pullon kassakaapista ja sujautimme omaan olkalaukkuun.

Kun puhuttelu oli päättynyt, meillä oli kiire poistua kansliasta saaliinemme. Ilmeisesti tapaus oli rehtorillekin niin nolo, että Campari-pullon kaatoamiseen ei koskaan palattu.”

”

Janne Haavisto (Kuva: Janne Haaviston kokoelmat.)

”

JANNE HAAVISTO JA MATTI KAUPPI (MUSAKOKEILUJA):

”Yksi isoin juttu oli Matti Kauppi, joka keräsi kaikenlaisia outoja levyjä. Mäkin innostuin niistä aika paljon. Meillä oli tapana tehdä monenlaisia kokeiluja. Omoa Suoneen -yhtyeessämme oli basso, alkeellisen tenniseopelin ääntä, pölynimuri ja jonkun näköistä huutoa. Joskus kokeellisuus voittaa kaupallisuuden.” (Janne)

”Rokki alkoi kiinnostaa 1973–74. Olin 12 tai 13. Tapiolan kirjastosta löytyivät alan lehdet. Leppävaaran kirjastossa sain kuulolle outoa hippimusta, rankkaa rokkausta, progea, undergroundia ja avantgardea. Janne Haaviston kanssa tuumailtiin musaa ja tehtiin äänikokeiluja. Kaiken maailman kaikenlainen musiikki kiinnostaa nyt ja aina. Olin Choruksen puheenjohtajana 80-luvun alussa.” (Matti)

”

”

HANNA KATRI HETEMÄKI (YKSINÄINEN COWBOY KIMMELTIELLÄ):

”Ystävykset Hannis, Simo, Ari ja Hanna olivat viettäneet iltaa Tapiolassa Heikintorin toisen kerroksen Raitinvintissä. Oli vuosi 1979, ja tuohon aikaan ravintola oli hyvin suosittu nuorten aikuisten keskuudessa. Kun tänä päivänä katselee aavemaisen tyhjää Heikintoria, ei voisi uskoa, kuinka täynnä elämää tuo paikka oli silloin. Kävimme Raitinvintissä aika usein ja lähdimme monta kertaa sieltä jatkoille Hannan ja Arin luo, jotka asuivat tuolloin Kimmeltiellä.

Tällä kertaa Ari ottikin puheeksi, että hän oli tekemässä Vanha Isännän neljänteen levyyn kantta. Ari oli itsekin soittanut yhtyeessä ja tunsu yhtyeen hyvin. Levyn nimeksi tulisi ”Rednecks, blue falls”, joten musiikki oli sen mukaista ja sitä haluttiin myös levynkanteen. Arilla oli ajatus, että kuvassa olisi yksinäinen cowboy hevosen selässä ja mies katselisi auringonlaskua. Lauantai-ilan myöhäistunnit olivat mitä mainointia aikaa kannen alustavalle suunnittelulle! Ari nosti korkean keittiönjakkaran esiin, sen päälle taiteltiin huopa satulaksi. Simo pyydettiin istumaan satulaan ja hänelle puettiin Arin vanha liivi päälle. Jalakalamppu viritettiin auringonlaskuksi, jotta saatiin oikea valaistus. Jostain saatiin pätkä ohutta

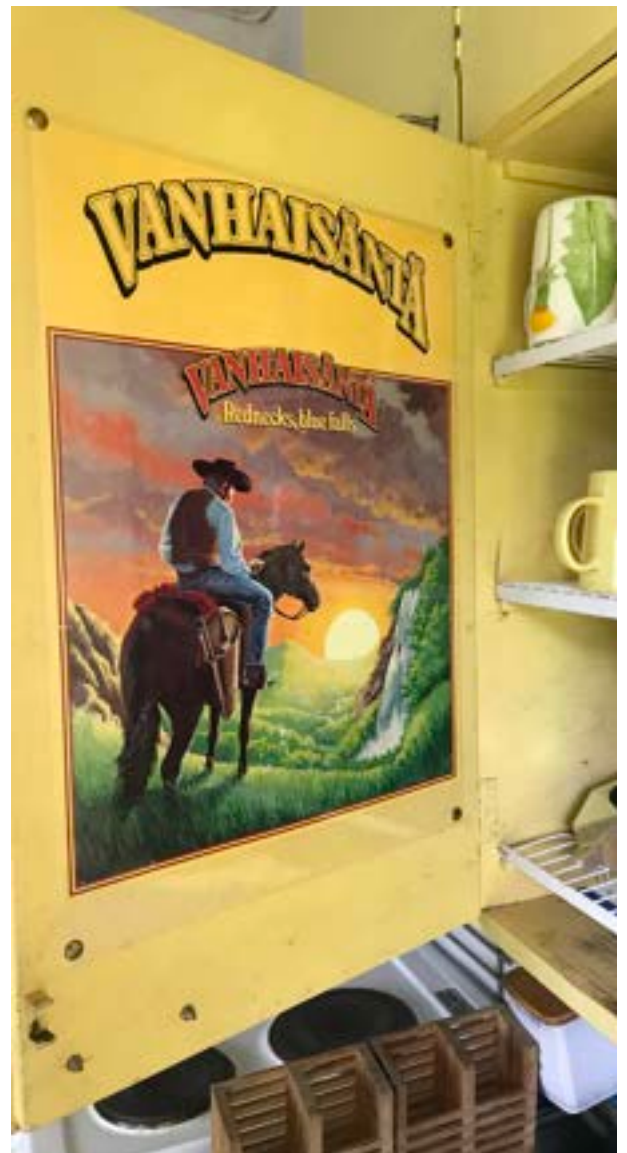
nahkavyötä ohjaksi. Minä täsmälleen mielesäni, miltä ne cowboyt oikein näyttävätkään elokuvissa hevosen selässä ja häärin korjaamaan asentaa useamman kerran. Varsinainen kuvausassistentti! Ari otti Polaroid-kameralla kuvia ja Hanna kommentoi myös näkymää.

Kuvat olivat ilmeisesti avuksi, sillä valmiista levyn kannesta tuli upea! Minulla on tuo kannen kuva myös julisteena huvilamme keittiön kaapin ovesta. Aina, kun tiskatessa avaan oven, tulee hyvä mieli tuosta nuoruuden mukavasta muistosta Kimmeltiellä yhtenä myöhäisenä lauantai-iltana.”

(Tarinassa mukana Hanna Katri Hetemäki os. Lampi, Simo Valkonen, Ari Vakkilainen, Hanna Vakkilainen os. Sipilä.)

”

Kuva: Hanna Katri Hetemäki.

”

SAMI TAKAMÄKI (SITTEN PERUSTETAAN UUSI):

Kaverini Mika Jussila muistaa sellaisen hauskan tilanteen, kun meidän ruotsinopettajamme sanoi mulle: ”Sä aiot lähteä koulusta. Mitenkä sitten, kun bändi hajoaa?” Mun vastaus oli: ”No, sitten perustetaan uusi bändi.”

”

Hendrixiä Tapiolan Aurinkoterassilla kesällä 1979: vasemmalta Sami Takamäki, Jari (Hirkka) Hirvonen ja Arto Tamminen. (Kuva: Janne Haavisto.)

”

Maailmalla menestyneen tapiolaismuusikon kasvutarinasta kertoo paljon se, että kaikkien kiertämiensä areenoiden ja maineikkaiden kokoonpanojensa jälkeen Sami Yaffalla on lähtemätön muistijälki 40 vuoden takaisesta keikasta Tapiolan aurinkoterassilla Hirvosen ja Tammisen kanssa. Samalla se oli ensimmäinen esiintyminen ison yleisön edessä.

”Arto kertoi vasta keikkapäivänä treenikämpällä, että meitä oli pyydetty soittamaan Aurinkoterassille. Se oli jo sopinut biisit Hirkan kanssa ja mä kysyin Artolta, että treenataanko?”

”Ja mä vastasin sulle: ei!” **Arto muistaa ja käkättää.**

”Niin ja mä olin ihan paniikissa”, **Sami paljastaa.**

”Sitten mentiin ja vedettiin Hendrixiä triona. Joskus 80-luvun lopussa mä soitin ton keikan kasetilta Lenny Kravitzin kitaristi Craig Rossille, joka on armoton Hendrix-fanaatikko. Röyhyteltiin mun himassa Losissa ja mä laitoin nauhan soimaan. Craig alkoi hokea: ’Mikä bootleg tää on? Mikä bootleg tää on?’ Mä vastasin, että tää on mä ja mun kaverit kun me oltiin 15-vuotiaita. Craig oli ihmeissään: ’Fuck you!’”

”

Näin Sami Takamäki muistelee Tapiolan Aurinkoterassin keikkaa Jussi Helamaan kirjassa ”Olipa kerran Tapiola Garden City” (2021).

CHORUS LEHTIOTSIKOISSA

- **Voimat yhteen kevyen musiikin hyväksi** (Marja-Leena Kalaja, Länsiväylä 19.1.1978)
- **Choruksen tukikonsertti** (Länsiväylä 16.3.1978)
- **Chorus tiukkana: Bändiasiat reilaan** (Uusi Laulu, maaliskuu 1978)
- **Chorus aloittaa klubi-illat TF:llä** (Länsiväylä 4.5.1978)
- **Musiikkitoiminta lavenee Espoossa** (Helsingin Sanomat 5.5.1978)
- **Suurkonsertti ja koulutustapahtuma** (Länsiväylä 31.8.1978)
- **Chorus harrastajien asialla** (Kalle Heikkinen & Markku Fagerlund, Helsingin Sanomat 11.9.1978)
- **Laaja kartoitus popmuusikoista** (Marja-Leena Kalaja, Länsiväylä 14.12.1978)
- **Nuorisotyöntekijän unelma** (Helsingin Sanomat 11.3.1979)
- **Chorus jatkaa** (Länsiväylä 15.3.1979)
- **Kevyt musiikki parempaan asemaan Espoossa** (Choruksen mielipidekirjoitus, Länsiväylä 26.4.1979)
- **Espoolaisyhtyeet vierailulla Ruotsissa** (K.S., Länsiväylä 17.5.1979)
- **Espoo-Rock Tapiolassa** (Länsiväylä 28.6.1979)
- **Bändit tarvitsevat ikiomaa tilaa** (Juha Särkelä, Länsiväylä 18.10.1979)
- **CHORUS 2 vuotta** (Länsiväylä 29.11.1979)
- **Espoolainen kulttuurityö tarvitsee tukea** (Kimmo Salminen ja Jyrki Laine, Länsiväylä 3.4.1980)
- **Backwoods on Suomen mestari** (Markku Salo, Länsiväylä 17.4.1980)
- **Kivisade tervehti rock-klubilaisia** (Nimimerkki Taina, Länsiväylä, 8.5.1980)
- **Oliko Espoossa joskus Chorus?** (Pekka Sepänen, Länsiväylä 11.4.1982)
- **Oikeustaistelu joka oli turha** (Mattiesko Hytönen, Helsingin Sanomat 27.11.1982)
- **Missä ovat rock-bändit?** (Länsiväylä 19.1.1983)

TÄSSÄ MUUSIKKO-TUOTTAJA SUMU LUIHO
KOKEE ENKIVAIKUTELHAN KUULLESSAAN
UUDEN HITTIKIPALENSA TOTAALISEN
UUELLEENSEKOTUKSEN, JOSSA KAIKKI
INSTRU-ELEMENTIT ON JAUHETTU
TÄYSTUHO-'MOULINEX'-ILLA
JA PAKATTU SEN JÄLKEEN
OIKEAAN LUONNONSUOLEEN
JOISTA SE DIGITAALISESTI ON
SIIRRETTY LUIHON OMALLE
DATA-NAUHALLE. KOKKINA
TOIMINEEN DJ-MC TINDEN
TUPAKIT ON KIIREESSÄ UNOHTUNUT
RUOTSINLAIVAN BAARITSKILLE, KOSKA
DII ZEI ITKE ON HUOMANNUT JO HETKI AIJEMMIN
HITTIKIPALEEN AIHEUTTAMAT VÄRÄHTELYT LAIVAN
TERÄSRUNGOLLE, JONKA JOHDOSTA ON KEULAVIKSIIRI JO
IRRONNUT JA VODAA TULVI MASSA SISÄÄN...VAAN KASTUNUT
OIKS NUD TUPAKIT HUUTENKIN

CHORUS – TAPAHTUMIA JA BÄNDEJÄ

(Koonnut IH)

Tapahtumia 1977–1983

1977

- Jamit ja tiedotustilaisuus Tapiolan klubilla 26.11.1977

1978

- Chorusen tukikonsertti Tavastia-klubilla 20.3.1978 – MC-Band, Ali & Pekka, Ornament, Vanha Isäntä, Jukka Linkola & Co., Katko
- Bluesjamit Tapiolan diskossa 25.3.1978
- Konsertti Olarin klubilla 6.4.1978
- Chorus aloittaa klubi-illat TF:llä Otaniemessä 5.5.1978 – Jukka Linkola Octet, Mayflower, Kissa, Soul Stirring
- TF-klubi 2.6.1978 – Kojo & Madame George, Ornament
- Country & rock -iltamat ANK:lla (Uusi ylioppilastalo, Helsinki) 8.7.1978
- Suurkonsertti Mankkaan monikäyttöhallissa 2.9.1978
- TF-klubi 2.9.1978 – Terämaa kvartetti ja Rantamäki-Lievonen Group
- Koulutustapahtuma (viisi soitinklinikkaa) Tapiolan klubilla 3.9.1978
- Uuden musiikin konsertti Leppävaaran kansantalolla 15.10.1978
- Myyjäiset Tapiolan klubilla 22.10.1978
- Maratonkonsertti Luova Espoo -viikolla 29.10.1978
- Konsertti Leppävaaran kansantalolla 17.11.1978
- TF-klubi 14.12.1978 – Folk-ilta

1979

- Pop-konsertti Tapiolan klubilla 24.2.1979
- TF-klubi 12.3.1979 – Tuomari Nurmio ja Köyhien ystävät, MC-Band
- Chorus Koitossa (Helsinki), Elmun Perjantai-illat 16.3.1979 – Kärsäräkä, Skyllagama, Grand Old Band, Vomit, Rock-Lahtinen
- TF-klubi 19.4.1979 – Kari Peitsamo
- Jazz-konsertti Tapiolan klubilla 22.4.1979
- Chorusen kiertue Eskiltunassa Ruotsissa 25.–29.4.1979 – MC-Band, Veijarit
- Klubi-ilta Dipolissa 18.5.1979 – Omin käsin onneen, Raine Salo & MC-Band
- Espoo-rock Tapiolan Aurinkoterassilla

Kaislan auto Suomenlinnassa vuonna 1978. (Kuva: Jali.)

Naurulokilla. (Kuva: Markojuhani Rautavaaran kokoelmat.)

Markojuhani Rautavaara (Kuva: Markojuhani Rautavaaran kokoelmat.)

30.6.1979 – Arto Tamminen Experience, Vomit, Snabelsnor, Pölhö-Duo, OKO, MCB

- Rock-klubi Matinkylän pirtillä 9.10.1979
- MC-Band Luova Espoo -viikolla Kirstin koululla 15.10.1979
- Vanha Isäntä Etelä-Tapiolan koululla 1.11.1979
- Chorus kaksi vuotta: Tapiolan klubi 24.11., Matinkylän rock-klubi 30.11. ja Lepakkoluola Helsingissä 1.12.1979

1980

- Choruksen ja Velmun yhteiskonsertti Vanhalla Helsingissä 2.2.1980 – Bablers, Häpeä, Poltergeist, 1Q-kvintetti
- Choruksen non-stop-konsertti Dipolissa 12.4.1980 (Luova Espoon Kulttuuriharrastaja-viikko)
- Rock-klubi Matinkylän pirtillä 22.4.1980
- Choruksen rock-konsertti Kirstin koululla 27.4.1980
- Matinkylän rock-klubin tukikonsertti Vanhalla Polilla 27.6.1980
- Pop-konsertti Luova Espoo -viikolla Olarin nuorisokerhossa 30.10.1980
- Dipolissa 4.11.1980 Jukka Linkola Octet
- Dipolissa 1.12.1980 Juice Leskinen Slam
- Rock-klubi Kivenlahden nuorisotilassa 11.12.1980

1981

- Dipolissa 23.4.1981 Kiki Thin
- Ulkoilmakonsertti Alvarin aukiolla Otaniemessä 17.5.1981 (järjestäjinä Chorus ja TKY) – Bluesounds, Bablers, Häpeä, Don'ts
- Konsertti Mankkaan makasiinissa 24.8.1981
- Musiikkikurssi rockyhtyeiden jäsenille Lippalinnan nuorisotilassa Viherlaaksossa 3.–29.11.1981 (järjestäjinä nuorisotoimisto ja Chorus)
- Dipolissa 3.12.1981 Paul Oxley's Unit

1982

- Choruksen ilta Tapiolan klubilla 1.10.1982
- Nuorten musiikkiklubeja TF:llä ja avointen oven kerhoissa 23.10.–7.11.1982 (Espoon lystit)

1983

- Choruksen bändejä, mm. Bablers, Dipolissa 15.4. ja Aurinkoterassilla Tapiolassa 20.8.1983 (järjestäjänä EBB)
- Choruksen ja Raspilan elokuvahanke ”Pervertiivisyys” (ohjaus ja käsikirjoitus Pekka Numminen ja Tero Jussila, kuvattu 1983–84, 2013), ensi-ilta Andorrassa Helsingissä 24.5.2013

MC-band Matinkylästä: vasemmalta Kari Heino, Henri Björklöf, Risto Heldan ja Kari Holmgren.
(Kuva: Olli Haavisto.)

Vaaralliset lelut keikalla.
(Kuva: Pekka Seppäsen kokoelmat.)

Pekka Seppänen melodikaa soittamassa vasemalla.
(Kuva: Pekka Seppäsen kokoelmat.)

Kuupalla tapettu. Vasemmalta Markku Lassander, Tuomas Nevanlinna, Pekka Somerto, Timo Niemi, Pekka Seppänen. (Kuva: Pekka Seppäsen kokoelmat.)

Bändejä tilaisuuksissa

- Ali & Pekka
- Arto Tamminen Experience
- Bablers
- Backwoods
- Bluesounds
- Bootleggers
- Dalton
- Dave ”Isokynä” Lindholm
- DJ Edward
- Don’ts
- Emo-big band
- Erection
- Generals
- Grand Old Band
- Häpeä
- J. Karjalainen ja Mustat lasit
- Juice Leskinen Slam
- Jukka Linkola & Co.
- Jukka Linkola Octet
- Kari Peitsamo
- Katko
- Katulyhty
- Kiki Thin
- Kissa
- Kojo & Madame George
- Kärsäräkä/ Snabelsnor
- Life Style
- Maukka Perusjätkä
- Mayflower
- MC-Band/ MCB
- Omin käsin onneen/ OKO
- Ornament
- Paul Oxley´s Unit
- Poltergeist (Velmu)
- Potatoes
- Pölhö-Duo
- Raine Salo & MC-Band
- Rantamäki-Lievonen Group
- Red House Band
- Rock-A-Teds
- Rockin Cavaliers
- Rock-Lahtinen
- Skyllagama
- Soon come
- Soul Stirring/ Stirring
- Steamship
- Steelers
- Still Alive
- Stubu ja pojat
- Suopo
- Swing Boys
- Terapia-trio

Latva-B Tavastialla.
(Kuva: Rainer Malmbergin kokoelmat.)

Skyllagama. Vasemmalta Birger Malmberg, Kari Matikainen, Jykä Saarinen, Henrik Malmberg, Kyösti Alakiikonen (Kuva: Olli Haavisto.)

Suopo. (Kuva: Janne Haavisto.)

- Terämaa kvartetti/ Uusi Terämaa Quartet
- Tuomari Nurmio ja Köyhien ystävät
- Tyhmä sai kenkää
- Ultima Thule
- Vaavi
- Vanha Isäntä
- Veijarit
- Vesa Virtanen & Kari Lagercrantz
- Wild Cats
- Window Brakers
- Vomit
- 1Q-kvintetti (Velmu)

Kuupalla tapettu Heikintorilla vuonna 1976.
(Kuva: Pekka Seppänen.)

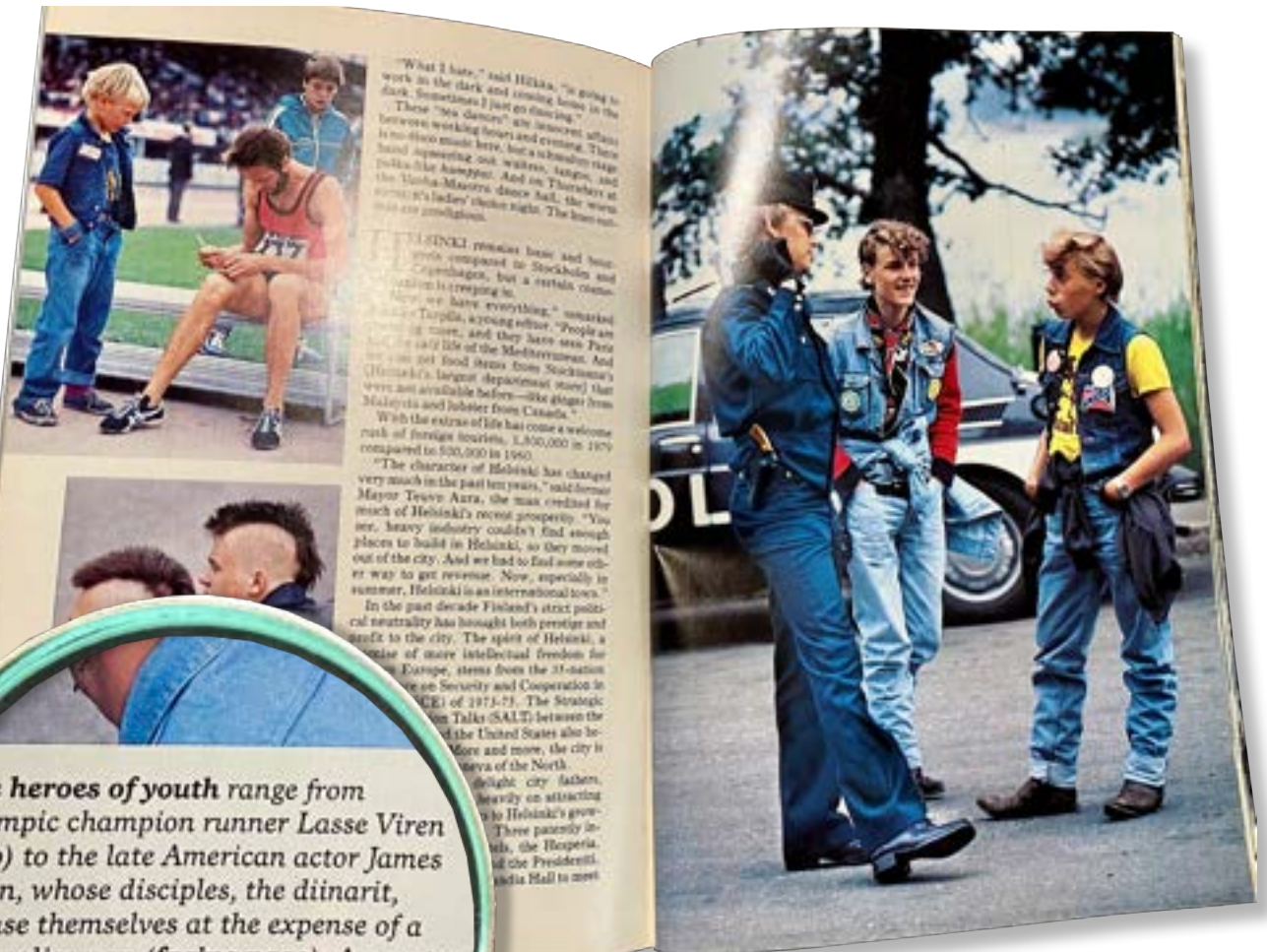
Hans Etholén. (Kuva: Hans Etholénin kokoelmat.)

Still Alive Pohjois-Tapiolan yhteiskoulussa.
Vasemmalta Ali Alikoski, Petri Buchert ja
Pekka Somerto. (Kuva: Pekka Somerton kokoelmat.)

Tuomas Nevanlinna.
(Kuva: Pekka Seppäsen kokoelmat.)

The heroes of youth range from Olympic champion runner Lasse Viren (top) to the late American actor James Dean, whose disciples, the diinarit, amuse themselves at the expense of a city policeman (facing page). A counter cult is the punkkarit—punks— (above), whose tastes run to bizarre haircuts and rock music played on a chain saw

National Geographic, August 1981.
 Finland's Capital Has Its Heart in the Country { Helsinki:
 ki: City With Its Heart in the Country}
 Known globally for human- rights accords, Helsinki
 interlaces city skylines with rustic parklands for its half
 a million people.
 By Priit Vesilind and photographer Jodi Cobb.

METELIÄ & MEININKIÄ

ROKKIA JA NUORUUTTA ESPOOSSA

KAMU

ESPOON
KAUPUNGIN
MUSEO

ESBO
STADS
MUSEUM

ESPOO
CITY
MUSEUM